

Afgørelser – Reg. nr.: 08019.00

Fredningen vedrører: Ejer Bavnehøj

Domme

Taksationskommissionen 31-10-2006

Naturklagenævnet 18-01-2006

Overfredningsnævnet

Fredningsnævnet 31-05-2005

Kendelser

Deklarationer

TAKSATIONSKOMMISSIONEN>

Taksationskommissionen
Haraldsgade 53
2100 København Ø

Skov- og Naturstyrelsen
Haraldsgade 53
2100 København Ø

Att.: Landområdet

Sag nr. 353

Ref. Sanne Marcussen

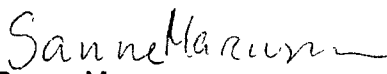
Fredning af Ejer Bavnehøj, Skanderborg Kommune, Århus Amt.

Den 31. oktober 2006

./ Vedlagt fremsendes et eksemplar af Taksationskommissionens kendelse i ovennævnte sag.

Søgsmål til prøvelse af Taksationskommissionens afgørelse kan anlægges efter bestemmelserne i § 88 i lovbekendtgørelse nr. 884 af 18. august 2004 om naturbeskyttelse, ved den landsret under hvilken ejendommen er beliggende, inden 6 måneder efter, at afgørelsen er meddelt.

Med venlig hilsen

Sanne Marcussen
Direkte telefon: 3947 2109
E-mail: samar@sns.dk

Taksationskommissionen
Sekretariat
Haraldsgade 53
2100 København Ø

Tlf.: 39 47 20 00
Fax: 39 27 98 99

SNS-121-00015

Sag nr. 353

Fredning af Ejer Bavnehøj

Kendelse

(Meddelt den 31. oktober 2006)

Naturklagenævnets afgørelse af 18. januar 2006 om erstatning i anledning af fredning af Ejer Bavnehøj er påklaget til Taksationskommissionen af ejeren af lb.nr. 4, Bente Høy Zacho.

Taksationskommissionen har den 28. august 2006 afholdt mundtlig forhandling og besigtiget den pågældende ejendom.

For og med Bente Høy Zacho mødte advokat Gert Lund, Århus, sammen med ejerens ægtefælle, Erling Zacho, og skovfoged Jan Thom Clausen.

For Århus Amt mødte biolog Lisbeth Drasbech.

For Skanderborg kommune mødte afdelingsleder Preben Vendelbo.

Fredningsnævnet fastsatte erstatningen for fredningen, der omfatter et areal på 0,5038 ha til 8.500 kr., med udgangspunkt i en grundtakst på 2.000 kr. pr. ha og en særtakst for kravet om fjernelse af juletræsbeplantningen på 12.000 kr. pr. ha. Naturklagenævnet forhøjede efter en konkret vurdering erstatningen for fjernelse af juletræsbeplantningen, således at den samlede erstatning blev fastsat til 15.000 kr.

Ejeren har ved forhandlingsmødet endelig påstået erstatningen fastsat til 184.294 kr.

Beløbet fremkommer således:

Erstatning for mistet fremtidig indtjening og værdinedgang	84.294 kr.
Erstatning for forringelse af ejendommens salgsværdi	100.000 kr.

Skovfoged Jan Clausen har i erklæring af 26. januar 2005 ud fra et areal på 0,6 ha opgjort erstatningen til 84.294 kr.

Skovfoged Jan Clausen har under forhandlingsmødet oplyst, at hans erklæring er afgivet uden besigtigelse, og at han ved erklæringens afgivelse gik ud fra, at arealet skulle afdrives i løbet af 2005 og ikke først i løbet af 2007. Efter besigtigelsen i forbindelse med forhandlingsmødet er det hans opfattelse, at det forhold, at der skal ske afdrivning af arealet inden 1. januar 2008, medfører en mistet nettoindtjening på omkring 20.000 kr. som følge af, at en del af træerne i juletræsbeplantningen bliver fældet før, det er optimalt. Hertil kommer mistet fremtidig indtjening.

Ejeren har for så vidt angår kravet om erstatning for fremtidig indtjening og værdinedgang henvist til de af skovfoged Jan Clausen foretagne beregninger og til, at arealer, der er egnede til juletræsdyrkning, handles for omkring 120.000 kr. pr. ha, og at arealet efter fredningens gennemførelse er uden dyrkningsmæssig værdi. For så vidt angår kravet om erstatning for forringelse af ejendommens salgsværdi har ejeren henvist til erklæring afgivet 19. januar 2005 af landbrugsfaglig mægler Finn Pedersen og fremhævet, at fredningens gennemførelse vil medføre indbliksgener.

Århus Amt har nedlagt påstand om stadfæstelse af Naturklagenævnets erstatningsfastsættelse.

Skov- og Naturstyrelsen, der ikke har givet møde ved forhandlingsmødet, har i skrivelse af 6. juli 2006 ligeledes påstået Naturklagenævnets erstatningsfastsættelse stadfæstet.

Taksationskommissionens bemærkninger:

Efter den foretagne besigtigelse finder kommissionen ikke, at fredningens gennemførelse vil medføre indbliksgener af betydning. Udover erstatning med udgangspunkt i en grundtakst på 2.000 kr. pr. ha. tillægges der herefter ejeren erstatning for tab ved, at en del af juletræsbeplantning skal fjernes før, det er økonomisk optimalt, samt erstatning for nedgangen af ejendommens værdi som følge af, at arealet fremover ikke må anvendes til juletræsplantning. Kommissionen finder efter det fremkomne ud fra en samlet vurdering, at erstatningen bør forhøjes til 30.000 kr.

Herefter bestemmes:

Der tillægges ejeren Bente Høy Zacho en erstatning på 30.000 kr.

Erstatningsbeløbet forrentes som bestemt ved Naturklagenævnets afgørelse af 18. januar 2006.

Der tillægges ejeren 5.000 kr. i godtgørelse for udgifter til sagkyndig bistand. Beløbet kan udbetales til advokat Gert Lund, Århus.

B. Vollmond

Svend Aage Jensen

Ivan Lauridsen

NATURKLAGENÆVNET>

**Naturklagenævnets afgørelse
af 18. januar 2006
om fredning af Ejer Bavnehøj
(sag nr. 03-111/700-0004).**

Fredningsnævnet for Århus Amt har den 31. maj 2005 truffet afgørelse om revidering og udvidelse af fredningen for Ejer Bavnehøj i Skanderborg Kommune.

Fredningssagen er rejst i 2001 af Skanderborg Kommune på foranledning af foreningen "Ejer Bavnehøjs Venner". Forslaget skulle muliggøre etablering af underjordiske udstillings- og informationslokaler, ændring og forbedring af parkerings- og opholdsarealer og sikring af højens og tårnets synlighed i landskabet.

Fredningsnævnets afgørelse er påklaget til Naturklagenævnet af lods-ejeren Bente Høy Zacho, matr.nr. 23 a, Ejer by, Ovsted.

Fredningsområdet

Ejer Bavnehøj er med sine 170,35 meter det tredjehøjeste naturlige terrænpunkt i Danmark. Fra højen, der er beliggende i den sydvestlige del af Skanderborg Kommune mellem landsbyerne Ejer og Riis, er der en vid udsigt over den omgivende naturskønne egn.

Ejer Bavnehøj benyttes som udflugtsmål af mange turister, og der afholdes hver sommer forskellige folkelige arrangementer.

På toppen af højen er i 1924 opført et udsigtstårn (Genforeningstårnet) som en markering af Sønderjyllands genforening med Danmark. I tilknytning til tårnet er opsat to mindestene, henholdsvis i 1920 til minde om genforeningen (Genforeningsstenen) og i 1999 som en markering af udsigtstårnets 75 års fødselsdag samt de årlige folkemøder.

Området er i Århus Amts regionplanlægning udlagt som område af særlig landskabelig interesse.

Fredningsnævnet har ved sagens behandling særligt lagt vægt på offentlighedens adgang til området, der fortsat må betragtes som et område af national interesse, samt at fredningen gennemføres for at sikre og forbedre naturværdierne i området.

Fredningen skal tydeliggøre og opretholde de eksisterende fredningsbestemmelser for Ejer Bavnehøj og de nære omgivelser, udvide fredningsområdet med henblik på at sikre, at den fri udsigt fra Ejer Bavnehøj ikke hindres, og muliggøre en forbedring af vejadgang, parkerings- og friarealer, herunder til leg. Fredningsnævnet har ikke taget stilling til forslaget om etablering af underjordiske udstillings- og informationslokaler, da dette projekt endnu er på idéstadiet.

Fredningen omfatter dels et område inden for den gældende fredning og dels nogle privatejede arealer omkring Ejer Bavnehøj, der ikke tidligere har været omfattet. Et areal på cirka 2 ha., der indgår i det aktuelle fredningsforslag, blev oprindeligt fredet i 1917, men fredningskendelsen blev ikke tinglysningsmæssigt overført på dette areal i forbindelse med en senere udstykning.

Fredningsområdet udgør efter fredningsnævnets afgørelse 33.423 m² og omfatter 4 private ejendomme helt eller delvis med i alt 30.102 m². 3.321 m² af fredningsområdet ejes af Skanderborg Kommune.

Tidligere fredninger m.v.

Ved fredningskendelse af 16. oktober 1917 blev et areal (3.828 m²) på toppen af Ejer Bavnehøj fredet. Fredningen fastsætter bl.a., at der på det fredlyste areal ikke må beplantes eller opføres bygninger, og at arealet i øvrigt kun må benyttes til vintergræsning og slåning. På det tilgrænsende markareal må der ifølge fredningen ligeledes ikke beplantes eller bebygges, således at den frie udsigt fra højen hindres. Da der ikke på fredningstidspunktet forefandtes adgangsveje til Ejer Bavnehøj, blev der ved fredningen fastsat sådanne (i alt 1.972 m²). Fredningsafgørelsen blev stadfæstet ved Overfredningsnævnets kendelse af 14. februar 1918.

På toppen af Ejer Bavnehøj er af Dansk Gradmåling (Nu Kort- og Matrikelstyrelsen) anbragt en granitpille med ældre gradmålingsmærke. Der er ved deklaration af 7. september 1894 tillagt gradmålingen udelukkende rådighed over højen inden for en afstand af 6 alen til alle si-

der omkring granitpillen, således at dette areal ingensinde må opgraves, udgraves, beplantes eller besås.

Ved Fredningsnævnets kendelse af 24. april 1924 blev der meddelt tilladelse til opførelse af Genforeningstårnet. Fredningsnævnets har ved kendelse af 7. marts 2002 meddelt tilladelse til restaurering og ombygning af Genforeningstårnet.

For ejendommen matr.nr. 23 d, hvorpå Genforeningsstenen er opsat, gælder servitutbestemmelser, der er tinglyst den 5. marts 1946. Heraf følger, at ejendommen ingensinde må bebygges, beplantes eller i det hele taget behandles på en sådan måde, at udsigten fra Ejer Bavnehøj ødelægges eller forringes. Den rejste mindesten (Genforeningsstenen) skal være fredet, så at den aldrig må bortfjernes eller beskadiges, ligesom et passende areal omkring stenen også skal være fredet og med pligt til at holdes beplantet, således at beplantningen og anlægget skal holdes pænt i orden. Arealet, der er omfattet af deklarationen af 5. marts 1946, inddrages ikke i fredningsområdet.

Klagen

Bente Høy Zacho har gjort gældende, at fredningsnævnets afgørelse ikke kan accepteres for så vidt angår det fastsatte om ejendommen matr.nr. 23 a Ejer.

Fredningsnævnet for Århus Amt har fundet, at det er af afgørende betydning at udsigten mod syd sikres, og at det med henblik herpå er nødvendigt at fjerne juletræsbeplantningen på den øverste del af ejendommen matr.nr. 23 a. Fredningsnævnet har besluttet, at ejeren skal have mulighed for at udnytte den tilbageværende juletræsbeplantning på den del af matr.nr. 23 a, der indgår i fredningen, frem til 1. januar 2008. Århus Amt skal herefter forestå rydning af arealet og gennemførelse af en beplantningsplan. Sidstnævnte skal gennemføres på amtets regning og være tilendebragt senest den 1. januar 2009. Vedligeholdelse af arealet påhviler herefter ejeren.

Naturklagenævnets afgørelse

I sagens behandling, herunder besigtigelse og offentligt møde den 14. oktober 2005, har deltaget 9 af Naturklagenævnets 10 medlemmer: Bent Jacobsen (formand), Bent Hindrup Andersen, Ole Pilgaard Andersen, Ma-

rie-Louise Andreasen, Martin Glerup, Leif Hermann, Mogens Mikkelsen, Anders Stenild og Jens Vibjerg.

Naturklagenævnet beslutter enstemmigt, at fredningen gennemføres med den afgrænsning, som fredningsnævnet har bestemt, og at den eksisterende fredning for Ejer Bavnehøj ophæves i sin helhed. For så vidt angår ophævelsen af den gældende fredning er bl.a. lagt vægt på, at der siden fredningen i 1917 er etableret en kommunevej (Ejer Bavnevej), der sikrer offentlighedens adgang til Ejer Bavnehøj, og at fredningsbestemmelser om adgangsveje herefter er overflødige.

Et flertal på 5 af nævnets medlemmer finder, at fredningsnævnets beslutning om fjernelse af juletræsbeplantningen på den øverste del af matr.nr. 23 a kan tiltrædes. Der er herved lagt vægt på, at en fjernelse af juletræsbeplantningen med efterfølgende gennemførelse af den udarbejdede beplantningsplan vurderes at være bedst egnet til at sikre, at den fri udsigt til og fra Ejer Bavnehøj ikke hindres. Det pålægges tilsynsmyndigheden, for tiden Århus Amt, at foretage og bekoste vedligeholdelse af den del af matr.nr. 23 a, der er inddraget i fredningen, i det omfang ejerne ikke foretager den for fredningens formål nødvendige vedligeholdelse.

Mindretallet (Marie-Louise Andreasen, Mogens Mikkelsen, Anders Stenild og Jens Vibjerg) finder, at bestemmelsen bør lempes, således at der i stedet indsættes en højdebegrænsning for beplantningen på arealet.

Idet fredningsafgørelsen af 31. maj 2005 ophæves, fastsættes følgende fredningsbestemmelser for det 33.423 m² store areal, som vist på det medfølgende fredningskort og som helt eller delvist omfatter de ejendomme, der er anført på matrikelfortegnelsen.

Fredningsbestemmelser

§ 1. Fredningens formål

Fredningen har til formål at sikre og forbedre naturværdierne knyttet til Ejer Bavnehøj, herunder at udsigten til og fra højen og Genfor-
eningstårnet ikke hindres, og at muliggøre en forbedring af vejadgang, parkerings- og friarealer med henblik på en forbedring af rammerne for offentlighedens adgang til og ophold på Ejer Bavnehøj.

§ 2. Bevaring af området

Det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand, medmindre en tilstandsændring er påbudt eller tilladt i de følgende bestemmelser, eller tillades ved dispensation efter § 11.

Arealerne må ikke beplantes eller bebygges. Arealet omkring Genforeningstårnet må alene anvendes til offentligt tilgængeligt areal, se i det hele fredningskortet, bilag 2. Borde og bænke på opholdsarealer samt legeredskaber på den mindre legeplads sydøst for tårnet må alene etableres i træ i jordfarver.

§ 3. Gradmålingsmærke

På toppen af Ejer Bavnehøj er af Dansk Gradmåling (nu Kort- og Matrikelstyrelsen) anbragt en granitpille med ældre gradmålingsmærke, og der er ved deklaration af 7. september 1894 tillagt gradmålingen udelukkende rådighed over højen inden for en afstand af 6 alen (ca. 3,76 m) til alle sider omkring granitpillen, således at dette areal ingensinde må afgraves, udgraves, beplantes eller besåes.

For så vidt der om højen skal udføres anlæg og planeringsarbejder, skal der drages omsorg for, at der ikke inden for ovennævnte afstand fra stenen sker ændringer i terrænet.

Underjordiske mærker anbragt af gradmålingen må ikke fjernes eller beskadiges.

§ 4. Terrænændringer

Der må ikke foretages terrænændringer.

§ 5. Bebyggelse

Det eksisterende udsigtstårn (Genforeningstårnet) skal bevares og vedligeholdes. Endvidere meddeles der tilladelse til flytning og genopførelse af en toiletbygning, eventuelt med en kiosk, ved bus- og vendepladsen.

§ 6. Hegn

Der må ikke opsættes eller plantes hegn uden særlig tilladelse. Til landbrugsformål må der dog hegnes med almindeligt kreaturhegn og beplantning indtil 1,2 meters højde.

§ 7. Landbrugsmæssige arealer

Arealer, der er i landbrugsmæssig omdrift, kan fortsat anvendes til landbrugsformål. Arealerne må ikke tilplantes med pyntegrønt, juletræer, energipil, elefantgræs eller lignende.

§ 8. Særlige bestemmelser for ejendommen matr.nr. 23 a

Ejeren af matr.nr. 23 a kan udnytte den eksisterende juletræsbeplantning på den del af matr.nr. 23 a, der indgår i fredningen, frem til 1.

januar 2008. Herefter skal Århus Amt forestå og bekoste rydning af arealet og gennemførelse af en beplantningsplan (bilag 3). Gennemførelsen af beplantningsplanen skal være tilendebragt senest den 1. januar 2009. Det påhviler amtet at forestå og bekoste vedligeholdelse af arealet, i det omfang ejerne ikke af egen drift foretager den for fredningens formål fornødne vedligeholdelse.

§ 9. Information

Der kan opsættes skiltning vedrørende information i forbindelse med toiletbygningen og ved indgangen til tårnet, dog alene efter forudgående tilladelse og godkendelse fra Fredningsnævnet.

§ 10. Ophævelse af tidligere fredning af området

Denne fredning ophæver Overfredningsnævnets kendelse af 14. februar 1918 vedrørende fredning for Ejer Bavnehøj.

§ 11. Dispensation

Fredningsnævnet kan meddele dispensation fra bestemmelserne i §§ 2-9, når det ansøgte ikke vil stride mod frednings formål, jf. naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1.

§ 12. Tvister

Såfremt der opstår uenighed mellem ejerne og tilsynsmyndigheden Århus Amt, afgøres spørgsmålet af Fredningsnævnet.

Fredningen omfatter herefter helt eller delvist følgende matr.nr.:

1 a, 21 a, 22 b, 23 a og 23 d Ejer by, Ovsted.

På Naturklagenævnets vegne

Bent Jacobsen
Viceformand

**Naturklagenævnets afgørelse
af 18. januar 2006
om erstatning i anledning af fredning af Ejler Bavnehøj
(sag nr. 03-111/800-0002).**

Fredningsnævnet for Århus Amt har den 31. maj 2005 truffet afgørelse om erstatning i anledning af revidering og udvidelse af fredningen for Ejler Bavnehøj i Skanderborg Kommune.

Erstatning er tilkendt 3 af 5 lodsejere med et samlet beløb på 56.859,50 kr.

Fredningsnævnets erstatningsafgørelse er påklaget til Naturklagenævnet af lodsejeren Bente Høy Zacho, matr.nr. 23 a, Ejler by, Ovsted.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningsnævnet har i erstatningsafgørelsen af 31. maj 2005 besluttet at tilkende følgende erstatninger:

Vedr. matr.nr. 1 a (ejler Thomas Nørgaard og Jan Dahlsgaard Pedersen):

Ejerne har efter forhandling med Skanderborg Kommune erklæret sig indforstået med at afstå et areal på 4.242 m² af matr.nr. 1 a til Skanderborg Kommune for et beløb på 9,75 kr. pr. m².

Fredningsnævnet har i overensstemmelse hermed fastsat den samlede erstatning til 41.359,50 kr.

Vedr. matr.nr. 21 a (ejler Holger Hedelund Poulsen):

Ejeren har over for fredningsnævnet opgjort sit erstatningskrav til 97.200 kr.

Fredningsnævnet har med udgangspunkt i en grundtakst på 2.000 kr. pr. ha. og en særtakst for beplantningsforbud (jf. fredningens § 7) for arealer i omdrift fastsat til 1.500 kr. pr. ha. fastsat den samlede erstatning til 7.000 kr.

Vedr. matr.nr. 22 b (ejer Skanderborg Kommune)

Da arealerne er omfattede af den tidligere fredning og er i offentlig eje, er der ikke fastsat erstatning.

Vedr. matr.nr. 23 a (ejer Bente Høy Zacho)

Ejeren har over for fredningsnævnet opgjort sit erstatningskrav til 301.415 kr. for inddragelse af hele matr.nr. 23 a i fredningen.

Fredningsnævnet har med udgangspunkt i en grundtakst på 2.000 kr. pr. ha. og en særtakst for kravet om fjernelse af juletræsbeplantning på arealerne med 12.000 kr. pr. ha. fastsat den samlede erstatning til 8.500 kr.

Fredningsnævnet har ved fastsættelsen af erstatningen taget hensyn til, at Århus Amt er blevet pålagt at forestå og betale rydning og etablering af beplantningen på arealet i overensstemmelse med den vedhæftede beplantningsplan. Fredningsnævnet finder ikke, at ejendommens salgsværdi bliver forringet ved gennemførelsen af fredningen.

Vedr. matr.nr. 23 d (ejer Jytte Schnack)

Da der ikke er fremsat erstatningskrav for fredningsnævnet, og da arealet er af begrænset størrelse, gives der ikke erstatning for gennemførelsen af fredningen.

Naturklagenævnets beslutninger om fredningens afgrænsning og indhold

Ved anden afgørelse af dags dato har Naturklagenævnet tiltrådt, at revideringen og udvidelsen af fredningen for Ejer Bavnehøj gennemføres med den afgrænsning, som fredningsnævnet har bestemt, samt med mindre ændringer af de fredningsbestemmelser, som fredningsnævnet har fastsat.

Klagen over erstatningsfastsættelsen og bemærkninger hertil

Bente Høy Zacho (matr.nr. 23 a) har gjort gældende, at fredningens gennemførelse vil resultere i mistede indtægter fra driften af juletræsbeplantningen, og at værdien af ejendommen vil falde væsentligt. I klagen henvises til en vurdering fra januar 2005, hvori det anføres, at ejendommens salgsværdi vil blive forringet med ca. 100.000 kr., såfremt et 6.000 m² stort areal med juletrær skal fældes, og der fremover kun skal være brak eller eventuel landbrugsafgrøde på arealet.

Skov- og Naturstyrelsen har tilkendegivet, at styrelsen kan tilslutte sig de principper, som fredningsnævnet har lagt til grund for udmålingen af erstatningen til klageren. Styrelsen har herudover ingen bemærkninger i anledning af klagen.

Naturklagenævnets afgørelse

I sagens behandling har deltaget 9 af Naturklagenævnets 10 medlemmer: Bent Jacobsen (formand), Bent Hindrup Andersen, Ole Pilgaard Andersen, Marie-Louise Andreassen, Martin Glerup, Leif Hermann, Mogens Mikkelsen, Anders Stenild og Jens Vibjerg.

Naturklagenævnet beslutter enstemmigt efter en konkret vurdering at forhøje erstatningen for fjernelse af juletræsbeplantningen på matr.nr. 23 a, således at den samlede erstatning til ejeren af matr.nr. 23 a fastsættes til 15.000 kr.

Naturklagenævnet stadfæster enstemmigt de øvrige af fredningsnævnet tilkendte erstatninger.

Idet fredningsnævnets erstatningsafgørelse af 31. maj 2005 ophæves, fastsætter Naturklagenævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 44, stk. 1, erstatningen således, idet beløbene afrundes til hele hundrede kr.:

Lb.nr.	Matr.nr. Ejer by, Ovsted	Areal / m ²	Ejer	Erstatning / Kr.
1	1 a	4.242	Thomas Nørgaard og Jan Dahlsgaard Pe-	41.400

			dersen	
2	21 a	20.750	Holger Hedelund Poulsen	7.000
3	22 b	3.321	Skanderborg Kommune	0,00
4	23 a	5.038	Bente Høy Zacho	15.000
5	23 d	72	Jytte Schnack	0,00
I ALT				63.400

De tilkendte erstatninger forrentes fra datoen for fredningsnævnets afgørelse, 31. maj 2005, med en årlig rente svarende til den til enhver tid gældende diskonto, jf. naturbeskyttelseslovens § 39, stk. 3.

Fredningsnævnet har tillagt ejeren af matr.nr. 23 a 3.250 kr. i godtgørelse for sagkyndig bistand, der er betalt.

Af den samlede erstatning på 63.400 kr. samt rente udreder staten ved Miljøministeriet 75% og Århus Amt 25%, jf. naturbeskyttelseslovens § 49, stk. 3.

Naturklagenævnets afgørelse om erstatningsudmålingen kan efter naturbeskyttelseslovens § 45 påklages til Taksationskommissionen af de ejere, der har indbragt fredningsnævnets erstatningsafgørelse for Naturklagenævnet, eller for hvis vedkommende Naturklagenævnet har skærpet fredningsbestemmelserne eller nedsat erstatningen. Afgørelsen kan tilige påklages af Århus Amtsråd og af Miljøministeriet.

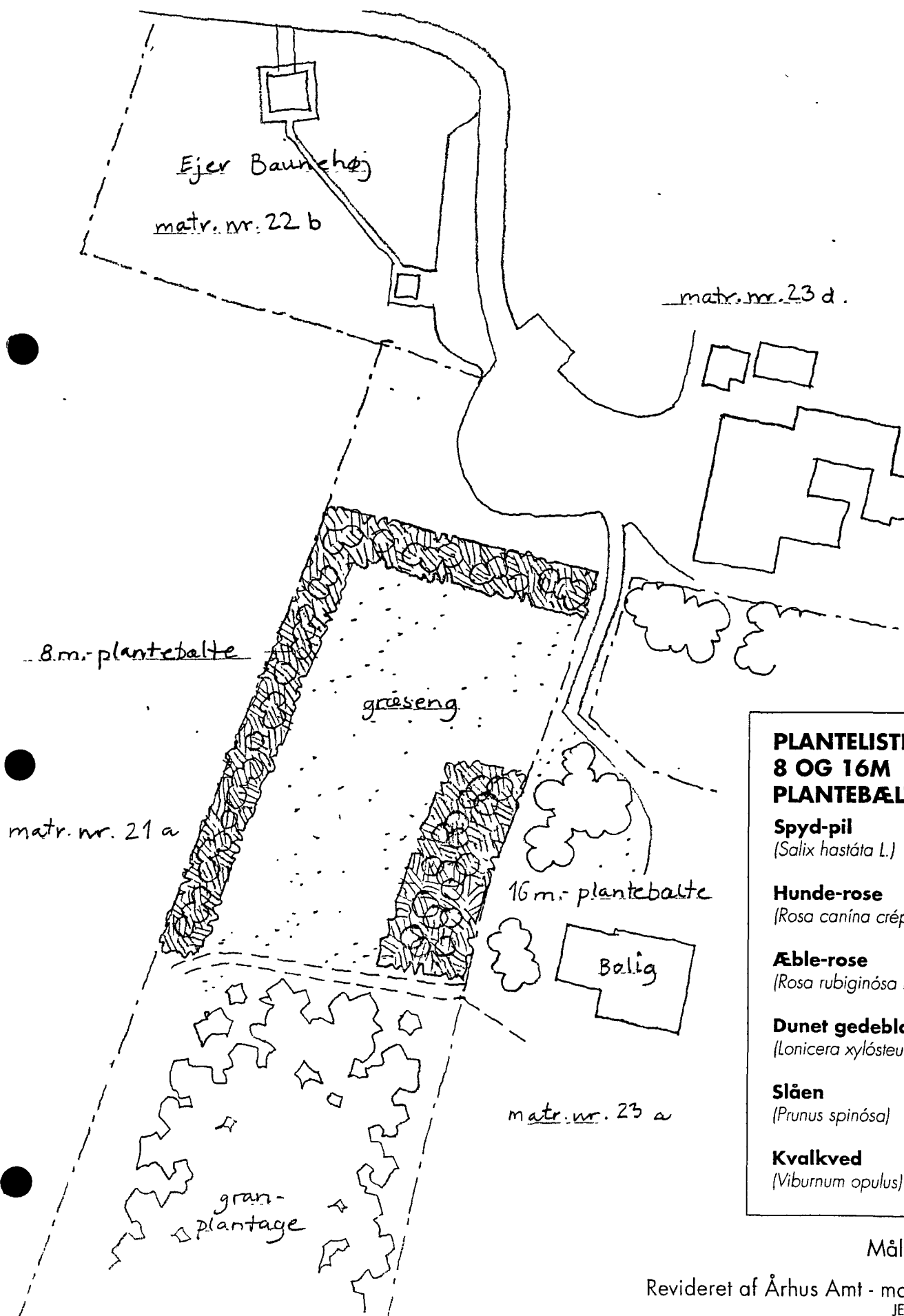
Klagefristen er 4 uger fra den dag, Naturklagenævnets afgørelse er meddelt den klageberettigede.

Klage skal indgives skriftligt til Naturklagenævnet, Frederiksborggade 15, 1360 København K, der videresender klagen til Taksationskommissionen.

På Naturklagenævnets vegne

Bent Jacobsen
Viceformand

LÆBÆLTE OG BEPLANTNINGSPLAN

PLANTELISTE TIL 8 OG 16M PLANTEBÆLTE

Spyd-pil
(*Salix hastata* L.)

Hunde-rose
(*Rosa canina* crépin)

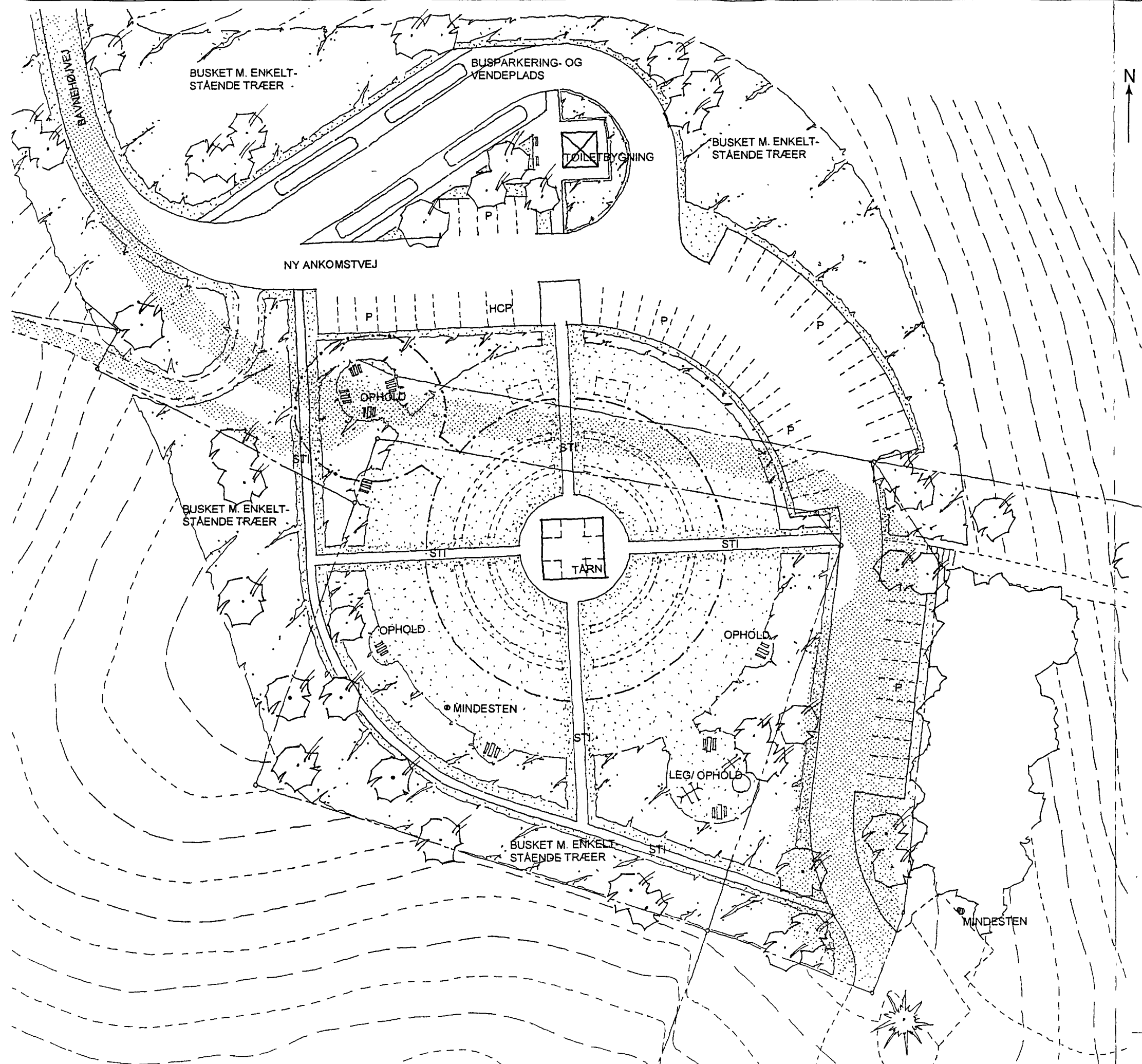
Æble-rose
(*Rosa rubiginosa* L.)

Dunet gedebled
(*Lonicera xylósteum* L.)

Slåen
(*Prunus spinosa*)

Kvalkvæd
(*Viburnum opulus*)

Mål 1:1000

SIGNATUR

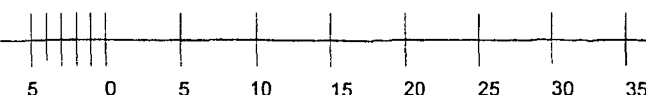
- EKSISTERENDE SKEL
- EKSISTERENDE VEJ
- .-.- EVT. FREMTIDIGT "PROJEKT FOLKESTYRERUM"

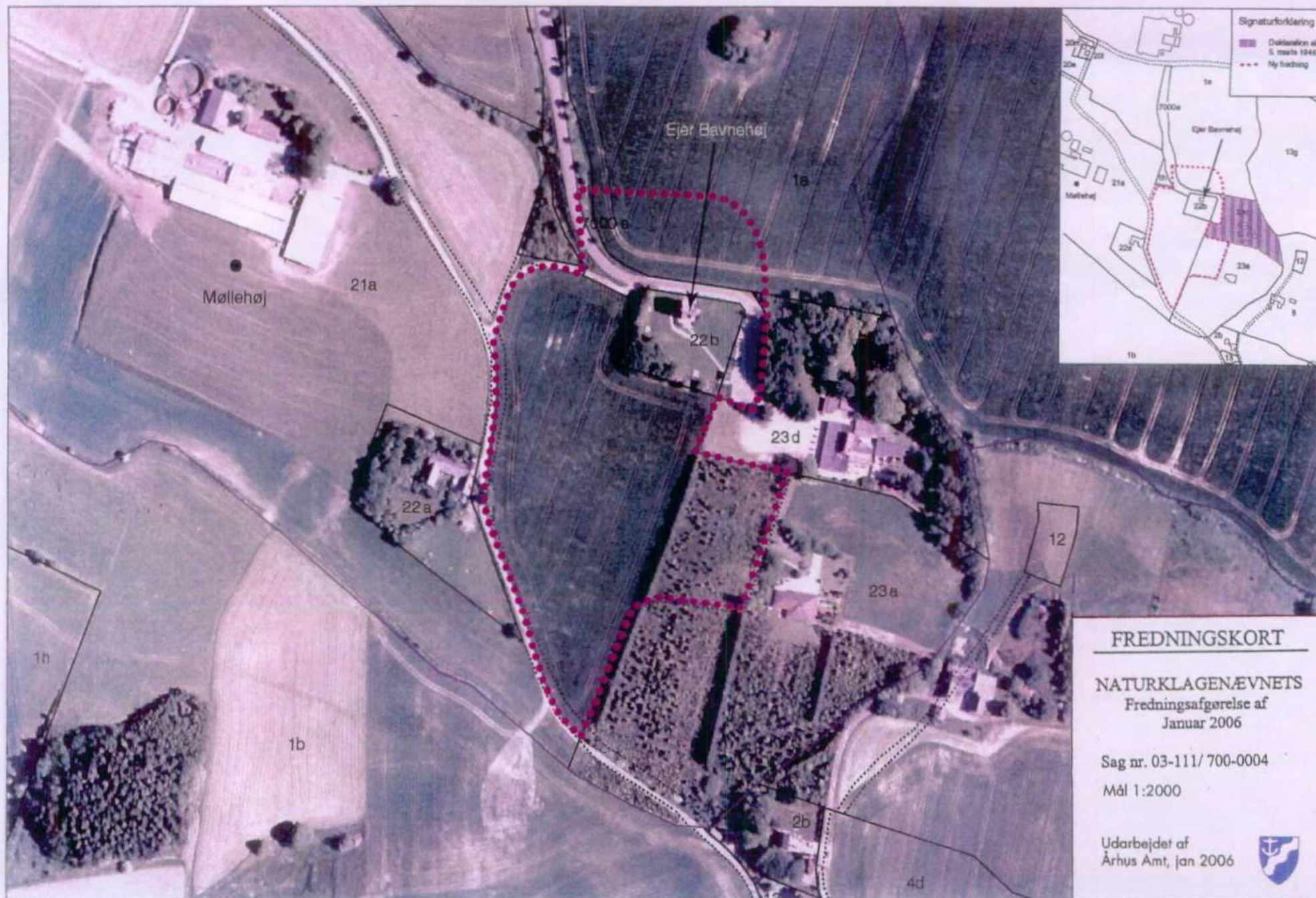
18.06.2003
Rev. B: Revideret forslag til ændret fredning for Ejer Bavnehøj.

EJER BAVNEHØJ - FREDNINGEN **BILAG NR. 2 ILLUSTRATIONSPLAN**

MÅL 1:500
JOUR.NR. 01.05.10P16-68414 / TEGN.NR. 5.864 / KB

Skanderborg Kommune Planafdelingen 20.09.2002

FREDNINGSKORT

NATURKLAGENÆVNETS

Fredningsafgørelse af
Januar 2006

Sag nr. 03-111/ 700-0004

Mål 1:2000

Udarbejdet af
Århus Amt, jan 2006

FREDNINGSNÆVNET>

Til lodsejerne m.fl.

Nævnets nr. 90/2001

**Revidering og udvidelse af fredning for Ejer Bavnehøj i
Skanderborg Kommune.**

31. maj 2005

Vedlagt fremsendes afgørelse og erstatningsafgørelse i ovennævnte sag.

Med hensyn til klage til Naturklagenævnet henvises til side 11 i afgørelsen
og side 3 i erstatningsafgørelsen.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

Sendt til:

Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg
(j.nr.8-70-51-8-745-1-00)
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København
Danmarks Naturfrednings lokalkomite v/Knud Damsager, Oddervej 15,
8680 Skanderborg
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Sølyst, Gjellerupvej 11, 8220
Brabrand
Skanderborg Kommune, Adelgade 44, 8660 Skanderborg -
(j.nr. 01.05.10 P16-68414)
lb.nr. 1 - Thomas Nørgaard og Jan Dalsgaard Pedersen
lb.nr. 2 - Holger Poulsen
lb.nr. 4 - Bente Høy Zachø
lb.nr. 5 - Jytte Schnack
"Ejer Bavnehøjs Venner" v/Viggo Rasmussen
Friluftsrådet for Århus Amt v/Svend Kryger
Skanderborg Turistbureau v/Trine Isø
Søhøjlandets Økomuseum v/Bendt Nielsen

FREDNINGSAFGØRELSE AF 31. MAJ 2005

vedr. revidering og udvidelse
af fredning for

Foto: J. Mogensén

Kort: © KMS

EJER BAVNEHØJ

Skanderborg Kommune

I.

Indledning

I oktober 2001 rejste Skanderborg Kommune over for Fredningsnævnet sag om ændret fredning for Ejer Bavnehøj.

Forslaget, der omfattede ca. 4,8 ha skulle muliggøre etablering af underjordiske udstillings- og informationslokaler m.v. omkring tårnet på Ejer Bavnehøj, ændring og forbedring af parkerings- og opholdsarealer og sikring af højens og tårnets synlighed i landskabet.

Foreningen "Ejer Bavnehøjs Venner" havde i år 2000 søgt Fredningsnævnet om tilladelse til at etablere udstillings- og informationsfaciliteter i et underjordisk anlæg omkring tårnet samt anlæggelse af parkeringspladser og legefaciliteter. Fredningsnævnet meddelte i afgørelse af 21. juli 2000, at det var nævnets opfattelse, at der var tale om et spændende og visionært projekt.

"Fredningsnævnet finder imidlertid, at der er tale om en så vidtgående afvigelse fra fredningen og de hensyn som fredningskendelsen bygger på, at projektet bør gennemføres ved en egentlig fredningssag i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2. Herfor taler endvidere, at der er såvel kulturhistoriske som naturbevaringsmæssige interesser, og en belysning af disse vil bedre kunne ske under en fredningssag med den offentlighedsproces, som dette medfører".

Skanderborg Kommune udarbejdede herefter på foranledning af foreningen "Ejer Bavnehøjs Venner" fredningsforslaget.

I fredningsforslaget er det bl.a. anført, at tårnet på Ejer Bavnehøj blev bygget i 1924 som en markering af Sønderjyllands genforening med Danmark og fungerer som udsigtstårn. I tilknytning til tårnet er endvidere opsat to mindesten, henholdsvis i 1920 på matr.nr. 23 d Ejer til minde om genforeningen og i 1999 på matr.nr. 22 b Ejer som en markering af tårnets 75-års dag samt folkemøderne, der hvert år afholdes på stedet. Området hvor genforeningsstenen er placeret, er omfattet af deklaration af 5. marts 1946 og inddrages ikke i fredningsområdet.

Cirka 2 ha af området, der er omfattet af fredningsforslaget, blev oprindeligt fredet i 1917, men fredningskendelsen blev ikke tinglysningsmæssigt overført på dette areal i forbindelse med senere udstykning.

I 1999 blev foreningen "Ejer Bavnehøjs Venner" stiftet. Foreningen, der består af privatpersoner og organisationer, har som formål

- at gøre tårnet og omgivelserne mere attraktive for besøgende
- at skabe arrangementer som naturligt hører hjemme på Ejer Bavnehøj

- at informere om stedets specielle geologiske, meteorologiske og historiske værdier.

Foreningen har planer om et såkaldt "folkestyrum" i form af udstillings- og informationscenter om dansk demokrati. Projekt "folkestyrum" tænkes etableret som et bygningsanlæg under terræn rundt om genforeningstårnet. I den foreliggende skitse regnes der med et bygningsanlæg på ca. 1.100 m². Bortset fra ovenlys m.v., adgangsparti og nødudgange vil bygningsanlægget ikke være synligt fra omgivelserne. Dette projekt er dog endnu på idéstadiet.

Efter fredningsforslaget skal det eksisterende udsigtstårn bevares. Efter forslaget skulle tårnet forsynes med indvendig elevator, som skulle kunne føres op til en højde af 4 meter over tårnets topdæk.

Den 16. oktober 1917 var der af Fredningsnævnet for Skanderborg amtsrådsreds afsagt kendelse om fredning af Ejer Bavnehøj i Ovsted sogn og for arealer til adgangsveje til det fredede område, ialt ca. 0,4 ha. Det hedder i Fredningsnævnets kendelse bl.a.:

"Nævnet medlemmer var enige om, i betragtning af, at Ejer Bavnehøj var Landets højeste Punkt, liggende med vid Udsigt til de fleste Sider til en naturskøn Egn, og aarlig trods de daarlige Adgangsforhold besøgte af en Del Turister, at skønne, at Fredningen var af væsentlig Betydning for Almenheden, saavel i selve Omegnen som i hele Landet, og derfor burde fremmes. Den afsatte derfor det Omraade på Højens top, som Fredningen fandtes at burde omfatte. Da der derhos ikke eksisterede Adgangsveje til Højen, blev under Hensyn til de stedlige Forhold ligeledes afsat saadanne

.....
.....

Paa Toppen af Højen er af den danske Gradmaaling anbragt en firkantet Granitpille foruden et ældre Gradmaalingsmærke, og er der ved Deklaration af 7. September 1894, tinglæst 14.s.M., tillagt Gradmaalingen udelukkende Raadighed over Højen indenfor en afstand af 6 Alen til alle Sider omkring Granitpillen, således at dette Areal ingensinde maa opgraves, udgraves, beplantes eller besaas.

Generalstaben har derhos, efter at Fredningsplanen har været den forelagt, udtalt, at den finder det nødvendigt:

1. *At forbeholdes de ved Deklarationen af 7. september 1894 erhvervede Rettigheder*
2. *For saa vidt der om Højen skal udføres Planeringsarbejder eller andre Jordarbejder, at der da drages behørig Omsorg for, at ingen Del af Arealet 6 Alen omkring Stenen derved udsættes for nedstyrtning.*

3. *At der paa det fredede Areal ikke plantes eller opføres Bygninger, hvorved den frie Udsigt fra Stationen - ogsaa til det nærmeste omgivende Terrain - forringes, og*
4. *At Gradmaalingen faar Tilladelse til paa det fredede Omraade at anbringe nogle underjordiske Mærker, hvorved Stationens Plads kunde bestemmes, hvis Stenen tilfældig blev ødelagt*

.....

De af Gradmaalingen saaledes fremsatte Udtalelser kan Fredningsnævnet tiltræde, og der vil ved Fredningen være at tage hensyn hertil.....

.....

Paa det fredlyste Omraade maa Grundens Ejer ikke plante eller opføre Bygninger, og i det hele taget maa han fremtidigt kun benytte det til Slaaning og Vintergræsning. Han maa derhos ikke beplante eller bebygge den tilgrænsende Mark saaledes, at den frie Udsigt til alle Sider fra Højen derved hindres. Vejene til Højen bliver at indrette som lette Veje, navnlig beregnede til Sommerbrug.....

.....

For saa vidt der umiddelbart øst for det fredede Omraade af Selskabet "Ejer Bavnehøj" på Matr.nr. 23a indrettes et offentlig tilgængeligt Anlæg, skal dette selskab have ret til at fortsætte Vejen, der langs Diget fører hen til det fredede område".....

Denne adgangsvej er etableret.

Fredningsnævnets kendelse blev stadfæstet ved Overfredningsnævnets kendelse af 14. februar 1918.

Ved Fredningsnævnets kendelse af 24. april 1924 blev der meddelt tilladelse til opførelse af Genforeningstårnet.

For matr.nr. 23 d Ejer, hvor genforeningsstenen er opsat, gælder følgende servitutbestemmelse, der er tinglyst den 5. marts 1946:

"Den solgte ejendom må ingensinde bebygges, beplantes, eller i det hele taget behandles på en saadan måde, at udsigten fra Ejer Bavnehøj ødelægges eller forringes, og den af beboerne i Ovsted sogn i 1920 rejste mindsten (genforeningssten) skal være fredet, så at den aldrig må bortfjernes eller be-

skadiges, ligesom et passende areal omkring stenen også skal være fredet og med pligt til at holdes beplantet, således at beplantningen passes og fornyes på forsvarlig måde, ligesom beplantningen og anlægget skal holdes pænt i orden".

II.

Sagens behandling ved Fredningsnævnet

Fredningsnævnet foretog offentlig bekendtgørelse i Statstidende den 2. november 2001 og indkaldte samtidig til et offentligt møde den 12. december 2001.

Under sagens behandling har Fredningsnævnet bestået af adm. dommer Mogens Beier som formand, det amtsrådsvalgte medlem for Århus Amt Børge Sundahl samt det kommunevalgte medlem for Skanderborg Kommune, Jørgen Bech Olesen. Dommerfuldmægtig Regitze Brosbøl Lauridsen har fungeret som sekretær.

Adm. dommer Mogens Beier fratrådte som nævnsformand den 30. september 2003. Skov- og Naturstyrelsen har ved skrivelse af 26. september 2003 bemyndiget Mogens Beier til at færdiggøre bl.a. denne sag.

Inden afholdelse af det offentlige møde blev sagen forelagt for Århus Amt, Natur og Miljø, og for Miljøministeriet, Skov- og Naturstyrelsen.

Århus Amt udtalte i skrivelse af 3. december 2001, at fredningsforslaget ikke kunne anbefales gennemført med muligheden for bebyggelse med elevator på tårnets top, og at fredningsforslaget iøvrigt blev anbefalet gennemført med forslag om mindre justeringer vedrørende beplantning, herunder bl.a. en fjernelse af juletræsbeplantningen på matr.nr. 23 a Ejer by, Ovsted

Skov og Naturstyrelsen tilsluttede sig i skrivelse af 10. december 2001 det af Århus Amt anførte med tilføjelse: *"I lighed hermed skal styrelsen samtidigt understrege betydningen af at gøre tårnet mere adgangsvenligt for handicappede. Det bør imidlertid kunne lade sig gøre uden den konstruktion på topdækket, som forslaget åbner mulighed for".*

På det offentlige møde jf. naturbeskyttelseslovens § 37, stk. 3, fremkom der en række bemærkninger fra lodsejerne. Danmarks Naturfredningsforening henviste til, at der bør ske en revision af den gamle fredning og fandt det hensigtsmæssigt, at området blev udvidet betydeligt. Fra lodsejers side blev der udtrykt betænkelighed ved etablering af et underjordisk anlæg, som kunne medføre en "tivolisering" af tårnet. De ændrede parkeringsforhold ville være en gevinst for adgangsforholdene til tårnet, men til skade for restaurant

Ejer Bavnehøj.

Repræsentanter for "Ejer Bavnehøjs Venner" oplyste, at der var forhandlinger om en skræddersyet løsning til tårnet. Dette forslag gik ud på, at der laves et lem-system på toppen af det sydvestlige tårn. Når elevatoren er i brug, vil lemmen blive åbnet, og elevatoren kan køre op. Henset til at der er en kant øverst på tårnet på 90 cm vil elevatoren kun rage 1,30 meter op over denne kant og kun, når elevatoren er i brug. Når elevatoren ikke er i brug, vil der ikke være nogen synlig indretning øverst på tårnet. Elevatoren vil blive udført i glas og stål.

På det offentlige møde anbefalede Friluftsrådet forslaget om et handicapvenligt tårn.

På grund af meget tæt tåge var det ikke muligt at foretage besigtigelse af området i forbindelse med det offentlige møde, og sagen blev derfor udsat til et nyt offentligt møde den 15. maj 2002 med besigtigelse.

I den mellemliggende periode undersøgte Danmarks Naturfredningsforening mulighederne for en udvidelse af området, men disse planer blev skrinlagt som følge af protester fra en lang række lodsejere.

I skrivelse af 7. marts 2002 meddelte Fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, tilladelse til restaurering og ombygning af genforeningstårnet i overensstemmelse med de oplysninger, der var fremkommet på det offentlige møde den 12. december 2001.

På det offentlige møde den 15. maj 2002, hvor Fredningsnævnet tillige foretog besigtigelse af de enkelte ejendomme, fremkom der påny en række protester fra lodsejerne, herunder specielt vedrørende vejføringen m.v.

Efter votering tilkendegav Fredningsnævnet, at man var positivt indstillet over for en revidering af fredningen og en eventuel udvidelse som oprindelig foreslået. Nævnet fandt det betænkeligt at gennemføre forslaget i den foreliggende form og lagde særlig vægt på problemerne vedrørende parkering i området og den ændrede vejføring. Der blev herefter meddelt en frist til udarbejdelse af et revideret forslag, der skulle tage hensyn til de indsigelser, der var fremkommet fra lodsejere m.v.

Den 5. november 2002 fremsendte Skanderborg Kommune et revideret skitseforslag, som bl.a. indeholdt en ændret tilkørselsvej for busser og anlæg af parkeringsarealer m.v. Endvidere foreslog kommunen, at matr.nr. 23 a Ejer med juletræsbeplantningen udgik af fredningsforslaget.

På et nyt offentligt møde den 12. februar 2003 fastholdt Århus Amt, Natur og Miljø, at arealet syd for tårnet, som er beplantet med juletræskultur, ikke bør udgå af fredningen. Dette areal bør fortsat være omfattet, idet det er vigtigt at sikre udsynet fra og indsigten til tårnet. Lodsejere og naboer fremkom

med indsigelser vedrørende det ændrede forslag.

Efter fornyet votering i nævnet var der enighed om, at det senest forelagte projekt ikke kunne godkendes. Særligt vedrørende vejføringen i området bemærkede nævnet, at det måtte anses for uhensigtsmæssigt med en vej rundt om tårnet. Vejføringen burde koncentrerer til området nord for tårnet, således at området syd for tårnet berøres mindst muligt.

Nævnet opfordrede Skanderborg Kommune til i samarbejde med Århus Amt, Natur og Miljø og Vej- og Trafikafdelingen, at udarbejde et nyt forslag.

Den 24. juni 2003 fremsendte Skanderborg Kommune et revideret fredningsforslag, hvorefter tilkørslen til området sker nord for tårnet, således at busserne kan parkere på et særligt busparkerings- og vendepladsområde, ligesom der etableres parkeringspladser nord og øst for tårnområdet. Den nuværende tilkørselsvej til restauranten Ejer Bavnehøj bibeholdes. Toiletbygningen flyttes til bus- og vendepladsarealet.

Århus Amt, Natur og Miljø, udtalte i skrivelse af 11. februar 2004, at det var amtets vurdering, at der var sket en væsentlig forbedring af indretningen af arealet omkring tårnet med hensyn til parkeringsforhold, vendeplads m.v. På denne baggrund kunne amtet anbefale skitseprojektet. Amtet fastholdt samtidig, at det ville være den bedste løsning, såfremt juletræsbeplantningen på matr.nr. 23 a Ejer blev helt fjernet, alternativt at der blev indføjet en højdebegrænsning på granerne. Amtet anførte i skrivelsen, at en fjernelse eller højdebegrænsning af juletræsbeplantningen er en væsentlig forudsætning for opfyldelse af fredningens formål.

Der afholdtes herefter nyt offentligt møde den 19. maj 2004, hvor lodsejerne tiltrådte det af Skanderborg Kommune senest fremsendte skitseforslag. Dog blev der fortsat fra kommunens side protesteret mod fjernelse af juletræsbeplantningen på matr.nr. 23 a Ejer. Kommunen fastholdt, at dette areal bør udgå af fredningen. Århus Amt fastholdt på den anden side, at det er væsentligt, at også dette areal inddrages, og at der sker fjernelse af beplantningen.

Sagen blev herefter udsat på drøftelse med lodsejerne vedrørende beplantning m.v. og fremsendelse af erstatningskrav.

Først på året 2005 blev der foretaget nye officielle målinger, som ifølge Kort & Matrikelstyrelsens hjemmeside havde følgende resultat:

"Højeste naturlige terrænpunkt (uden menneskeskabte jordbunker m.v.).....

Møllehøj	170,86 meter
Yding Skov	170,77 meter

Ejer Bavnehøj

170,35 meter"

Det bemærkes, at Møllehøj er beliggende umiddelbart vest for Ejer Bavnehøj (se kort bilag 1).

III.

Fredningsnævnets beslutninger.

Der er enighed om, at betingelserne i naturbeskyttelseslovens § 1 for en revidering og udvidelse af området omkring Ejer Bavnehøj er opfyldt. Fredningsnævnet lægger herved særlig vægt på offentlighedens adgang til området, der fortsat må betragtes som et område af national interesse. Fredningen skal endvidere gennemføres for at sikre og forbedre naturværdierne i området. Under denne sag tages der ikke stilling til etablering af et underjordisk udstillings- og informationscenter omkring tårnet, idet dette projekt på nuværende tidspunkt alene er på idéstadiet. Således som fredningsområdet afgrænses, vil der dog være mulighed for på et senere tidspunkt at tage dette op til særskilt behandling, jf. § 10.

Ejerne af matr.nr. 1 a Ejer, hvorpå der skal etableres busparkerings- og vandeplads samt toiletfaciliteter, har givet tilsagn om afståelse af et areal på 4.242 m² til Skanderborg Kommune, som principielt har godkendt arealerhvervelsen. De nuværende toiletfaciliteter flyttes i forbindelse med etableringen af ovennævnte på matr.nr. 1 a Ejer. I den nye toiletbygning skal fredningen ikke være til hinder for, at der indrettes en mindre kioskafdeling efter forud indhentet tilladelse fra fredningsnævnet.

Nævnet finder det af afgørende betydning, at udsigten mod syd sikres på en sådan måde, at det er nødvendigt at fjerne juletræsbeplantningen på den øverste del af matr.nr. 23 a Ejer.

Ejeren har oplyst, at hele arealet anvendes til juletræsproduktion. Under hensyn hertil og til det kraftige fald i terrænet på den nederste del af matr.nr. 23 a Ejer, finder nævnet det acceptabelt, at dette areal ikke indgår i fredningen.

For det areal af matr.nr. 23 a Ejer, der indgår i fredningen, skal ejeren have mulighed for at udnytte den tilbageværende juletræsbeplantning frem til 1. januar 2008. Herefter skal Århus Amt forestå rydning af og gennemførelse af beplantningsplanen, som vist på vedhæftede **bilag 3**.

Sidstnævnte skal gennemføres på amtets regning og være tilendebragt senest den 1. januar 2009.

Vedligeholdelse af arealet påhviler herefter ejeren.

Arealerne, der indgår i fredningen, er ikke omfattet af habitatområde.

Fredningsnævnet finder ikke grundlag for at foretage ændring vedrørende deklaration af 5. marts 1946.

Fredningsnævnet har herefter fastsat følgende bestemmelser jf. fredningskortet:

§ 1. Fredningens formål.

Fredningen har til formål **at** tydeliggøre og opretholde de eksisterende fredningsbestemmelser for Ejer Bavnehøj og de nære omgivelser og **at** udvide fredningsområdet med henblik på at sikre, **at** den fri udsigt fra Ejer Bavnehøj ikke hindres og **at** muliggøre forbedring af vejadgang, parkerings- og friarealer, herunder til leg.

§ 2. Bevaring af området.

Det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand, med mindre en tilstandsændring er påbudt eller tilladt i de følgende bestemmelser, eller tillades ved dispensation efter § 10.

Det betyder, at arealerne ikke må beplantes eller bebygges. Arealet omkring Genforeningstårnet må alene anvendes til offentligt tilgængeligt areal, se i det hele **bilag 2**. Borde og bænke på opholdsarealer samt legeredskaber på den mindre legeplads sydøst for tårnet må alene etableres i træ i jordfarver.

§ 3. Gradmålingsmærke.

På toppen af Ejer Bavnehøj er af Dansk Gradmåling (nu Kort- og Matrikelsstyrelsen) anbragt en granitpille (se kortet) med ældre gradmålingsmærke, og der er ved deklaration af 7. september 1894 tillagt gradmålingen udelukkende rådighed over højen inden for en afstand af 6 alen (ca. 3,76 meter) til alle sider omkring granitpillen, således at dette areal ingensinde må afgraves, udgraves, beplantes eller besåes.

For såvidt der om højen skal udføres anlæg og planeringsarbejder, skal der drages omsorg for, at der ikke inden for ovennævnte afstand fra stenen sker ændringer i terrænet.

Underjordiske mærker anbragt af gradmålingen må ikke fjernes eller beskadiges.

§ 4. Terrænændringer.

Der må ikke foretages terrænændringer.

§ 5. Bebyggelse.

Det eksisterende udsigtstårn (Genforeningstårnet), skal bevares og vedligeholdes. Endvidere meddeles der tilladelse til flytning og genopførelse af en toiletbygning, eventuelt med en kiosk, ved bus- og vendepladsen.

§ 6. Hegn.

Der må ikke opsættes eller plantes hegn uden særlig tilladelse. Til landbrugsmæssige formål må der dog hegnes med almindeligt kreaturhegn og beplantning i indtil 1,2 meters højde.

Der må ikke foretages beplantning uden særlig tilladelse.

For så vidt angår matr.nr. 23 a Ejner henvises til vedhæftede beplantningsplan, bilag 3.

§ 7. Landbrugsmæssige arealer.

Arealer der er i landbrugsmæssig omdrift kan fortsat anvendes til landbrugsformål. Arealerne må ikke tilplantes med pyntegrønt, juletræer, energipil, elefantgræs eller lignende.

§ 8. Information.

Der kan opsættes skiltning vedrørende information i forbindelse med toiletbygningen og ved indgangen til tårnet, dog alene efter forudgående tilladelse og godkendelse fra Fredningsnævnet.

§ 9. Ophævelse af tidligere fredning af området.

Denne fredning ophæver for det område den er gældende, Overfredningsnævnets kendelse af 14. februar 1918 vedrørende fredning af Ejner Bavnehøj.

§ 10. Dispensation.

Fredningsnævnet kan meddele dispensation fra bestemmelserne i §§ 2 - 9, når det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål, jf. naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1.

§ 11. Tvister.

Såfremt der opstår uenighed mellem ejerne og tilsynsmyndigheden (Århus Amt), afgøres spørgsmålet af Fredningsnævnet.

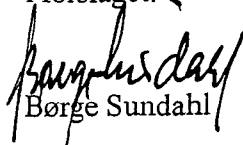
Fredningen omfatter herefter helt eller delvist følgende matrikelnumre:

1 a, 21 a, 22 a, 23 a, 23 d Ejer by, Ovsted

Klagevejledning.

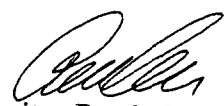
Afgørelsen kan efter naturbeskyttelseslovens § 43, jf. § 87 stk. 1, inden 4 uger påklages til Naturklagenævnet, Frederiksborggade 15, 1360 København K.

Klageberettigede er ejere og brugere af ejendomme, statslige og kommunale myndigheder, hvis interesser berøres af forslaget, enhver der under sagen har givet møde for nævnet eller fremsat ønske om underretning om sagens afgørelse og organisationer m.v., som må antages at have væsentlig interesse i forslaget.

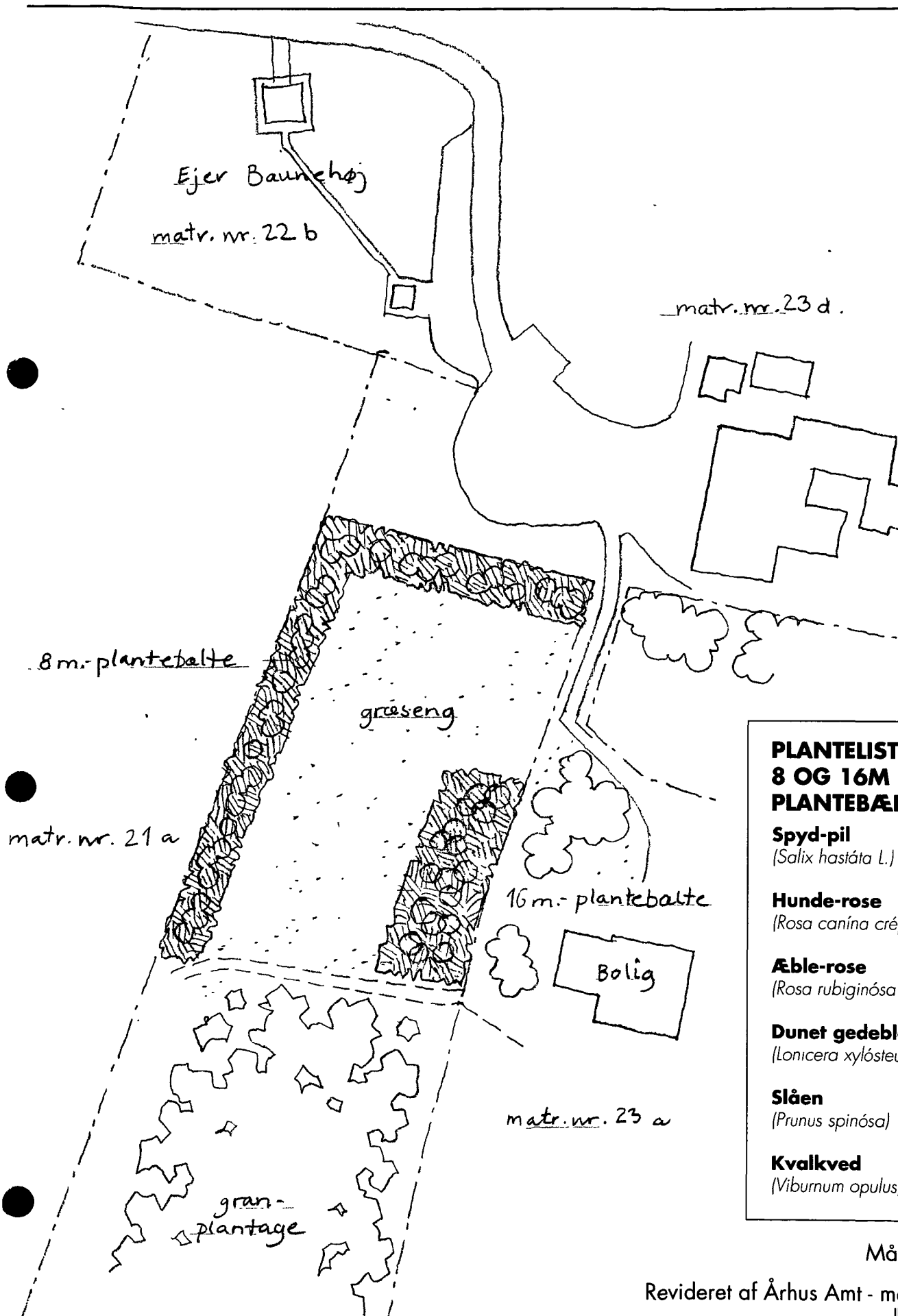

Børge Sundahl

Mogens Beier

Lørgen Béch Olesen

Regitze Brosbøl Lauridsen

LÆBÆLTE OG BEPLANTNINGSPLAN

**PLANTELISTE TIL
8 OG 16M
PLANTEBÆLTE**

Spyd-pil
(*Salix hastata* L.)

Hunde-rose
(*Rosa canina* crépin)

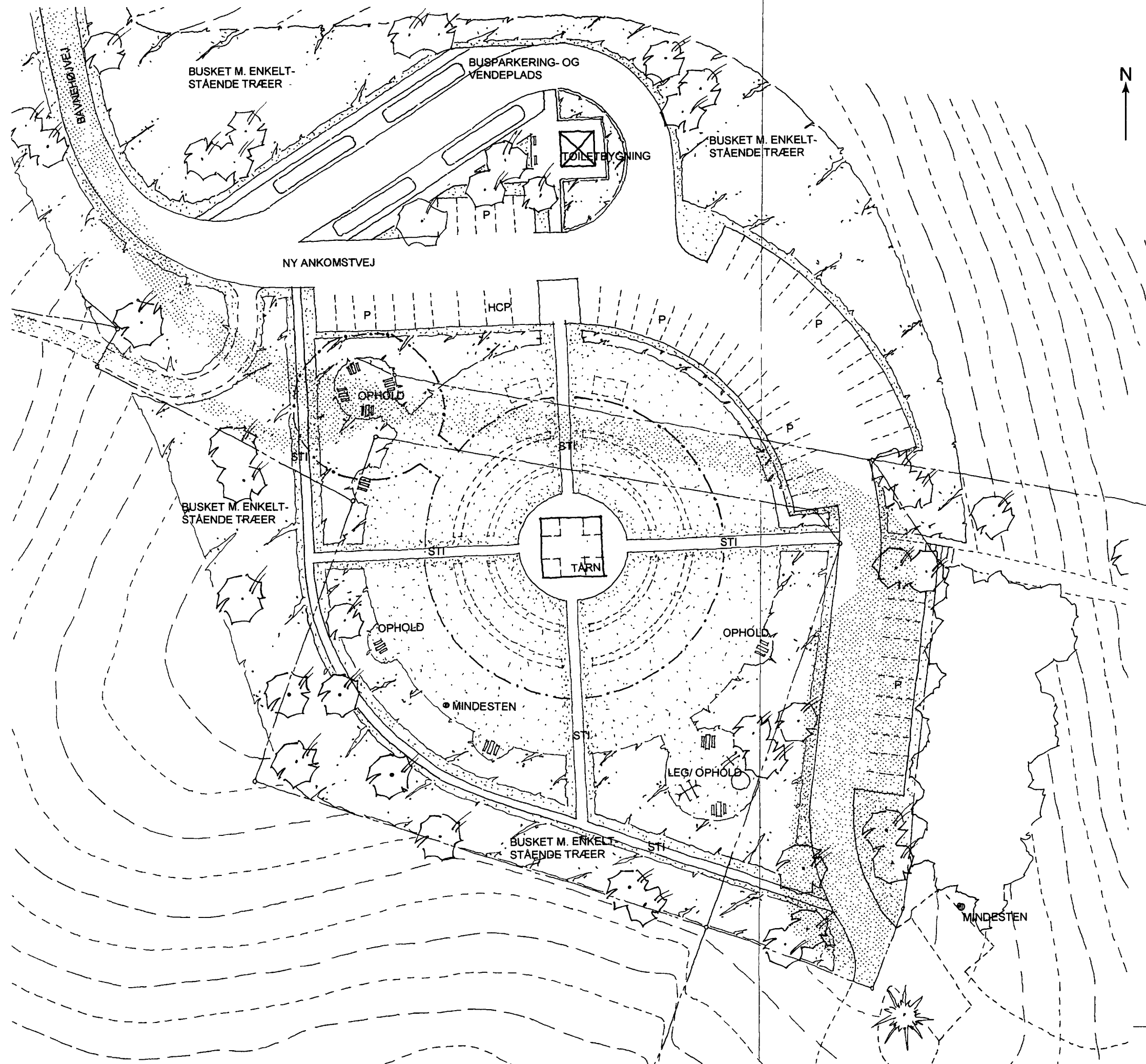
Æble-rose
(*Rosa rubiginosa* L.)

Dunet gedebled
(*Lonicera xylósteum* L.)

Slåen
(*Prunus spinosa*)

Kvalkved
(*Viburnum opulus*)

Mål 1:1000

SIGNATUR

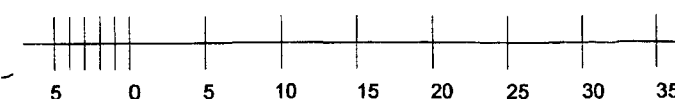
- EKSISTERENDE SKEL
- EKSISTERENDE VEJ
- - - - - EVT. FREMTIDIGT "PROJEKT FOLKESTYRERUM"

18.06.2003
Rev. B: Revideret forslag til ændret fredning for Ejer Bavnehøj.

EJER BAVNEHØJ - FREDNINGEN BILAG NR. 2 ILLUSTRATIONSPLAN

MÅL 1:500
JOUR.NR. 01.05.10P16-68414 / TEGN.NR. 5.864 / KB

Skanderborg Kommune Planafdelingen 20.09.2002

ERSTATNINGSAFGØRELSE

af

31. maj 2005

***VEDRØRENDE REVIDERING OG UDVIDELSE AF
FREDNING FOR EJER BAVNEHØJ
I SKANDERBORG KOMMUNE***

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT

J.nr. 90/2001

Ved afgørelse af dags dato om revidering og udvidelse af fredning for Ejer Bavnehøj i Skanderborg Kommune, har Fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 39, stk. 1, fastsat erstatning til de berørte ejere over de fredede ejendomme for det tab, fredningen påfører dem.

Nævnet har besluttet at tilkende følgende erstatninger:

Lb.nr. 1 - matr.nr. 1 a Ejer by, Ovsted (ejer Thomas Nørgaard og Jan Dalsgaard Pedersen)

Ejerne har efter forhandling med Skanderborg Kommune erklæret sig indforstået med at afstå et areal på 4.242 m² af matr.nr. 1 a Ejer by, Ovsted, for et beløb på 9,75 kr. pr. m².

Den samlede erstatning fastsættes i overensstemmelse hermed til **41.359,50 kr.**

Lb.nr. 2 - matr.nr. 21 a Ejer by, Ovsted (ejer Holger Hedelund Poulsen)

Ejeren har overfor nævnet opgjort sit erstatningskrav til 97.200 kr.

Med udgangspunkt i en grundtakst på 2.000 kr. pr. ha. og en særtakst for beplantningsforbud (jf. § 7) for arealer i omdrift, fastsat til 1.500 kr. pr. ha., fastsættes den samlede erstatning til **7.000,00 kr.**

Nævnet bemærker, at der må dyrkes majs på arealerne, da majs er en almindelig landbrugsafgrøde.

Lb.nr. 3 - matr.nr. 22 b Ejer by, Ovsted (ejer Skanderborg Kommune)

Da arealerne er omfattede af den tidligere fredning og er i offentlig eje, fastsættes der ingen erstatning.

Lb.nr. 4 - matr.nr. 23 a Ejer by, Ovsted (ejer Bente Høy Zacho)

Ejeren har over for nævnet opgjort et erstatningskrav på 301.415 kr. for inddragelse af hele matr.nr. 23 a Ejer i fredningen.

Med udgangspunkt i en grundtakst på 2.000 kr. pr. ha. og en særtakst for nævnets krav om fjernelse af juletræsbeplantningen på arealerne med 12.000 kr. pr. ha., fastsættes erstatningen til **8.500,00 kr.**

Nævnet har ved fastsættelsen af erstatningen taget hensyn til, at Århus Amt er blevet pålagt at forestå og betale rydning og etablering af beplantningen på arealet i overensstemmelse med den vedhæftede beplantningsplan.

Nævnet finder ikke, at ejendommens salgsværdi bliver

forringet ved gennemførelsen af fredningen.

Lb.nr. 5 - matr.nr. 23 d Ejer by, Ovsted (ejer Jytte Schnack)

Da der ikke er fremsat erstatningskrav for nævnet, og da arealet er af begrænset størrelse, gives der ikke erstatning for gennemførelsen af fredningen.

-----o0o-----

Skema over de tilkendte erstatninger fremgår af vedhæftede bilag.

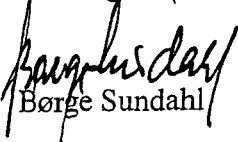
De tilkendte erstatningsbeløb forrentes efter hovedreglen i naturbeskyttelseslovens § 39, stk. 3, fra den 31. maj 2005 med en årlig rente, der svarer til Danmarks Nationalbanks diskonto.

Der tilkendes Bente Høy Zacho i godtgørelse for udgifter til Hedeselskabet **3.250 kr.**

Klagevejledning:

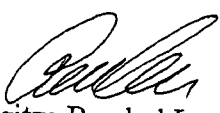
Afgørelsen kan efter naturbeskyttelseslovens § 43, jf. § 87, stk. 1, inden 4 uger påklages til Naturklagenævnet, Frederiksborggade 15, 1360 København K.

Klageberettigede er ejere og brugere af ejendomme, statslige og kommunale myndigheder, hvis interesser berøres af forslaget, enhver der under sagen har givet møde for nævnet eller fremsat ønske om underretning om sagens afgørelse og organisationer m.v., som må antages at have væsentlig interesse i forslaget.

Børge Sundahl

Mogens Beier

Jørgen Bech Olesen

Regitze Brosbøl Lauridsen

Lb.nr.	Ejer	Matr.nr.	Areal i m2 omfattet af revideret fredningsfor-slag	Erstatningsbeløb	Ialt
1.	Thomas Nørgaard og Jan Dahlsgaard Pedersen Nørre Snede Vej 30 8700 Horsens	1 a Ejer by, Ovsted, m.fl.	4242	41.359,50 kr. for afståelse til Skan-derborg Kommune.	41.359,50 kr.
2.	Holger Hedelund Poulsen Ejer Møllegård Lindbjergvej 6, Ejer 8660 Skanderborg	21 a Ejer by, Ovsted, m.fl.	20750	7.000,00 kr.	7.000,00 kr.
3.	Skanderborg Kommune	22 b Ejer by, Ovsted	3321	0,00 kr	0,00 kr.
4.	Bente Høy Zacho Bavnehøjvej 5, Ejer 8660 Skanderborg	23 a Ejer by, Ovsted	5038	8.500,00 kr.	8.500,00 kr.
5.	Jytte Schnack Bavnehøjvej 3, Ejer 8660 Skanderborg	23 d Ejer by, Ovsted	72	0,00 kr.	0,00 kr.
Ialt					56.859,50 kr.

KORT>

DISPENSATIONER>

Afgørelser – Reg. nr.: 08019.00

Dispensationer i perioden: 07-03-2002 - 15-05-2006

X

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT

Retten i Randers, Sandgade 12
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

MODTAGER
Skov- og Naturstyrelsen

07/03-02

"Ejer Bavnehøjs Venner"
v/Viggo Rasmussen
Horndrupvej 13
8660 Skanderborg

Vedr. j.nr. 90/2001 - ansøgning om restaurering og ombygning af Genforenings-tårnet på Ejer Bavnehøj.

Foreningen har i skrivelse af 22. januar 2002 søgt om tilladelse til restaurering og ombygning af Genforeningstårnet på Ejer Bavnehøj, beliggende på matr.nr. 22 b Ejer by, Ovsted.

De har anmodet om, at den nævnte ansøgning behandles uafhængigt af den frednings-sag, der verserer vedrørende et større areal omkring Ejer Bavnehøj.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 16. oktober 1917 vedrørende fredning af arealer på Ejer Bavnehøj. Genforeningstårnet er ikke bygningsfredet.

De har bl.a. oplyst, at projektet består af to delprojekter. Delprojekt 1 er en restaure-ring af genforeningstårnet og dets murværk. Delprojekt 2 omfatter etablering af en ele-vator i det sydvestlige tårnben, således at tårnet bliver tilgængeligt for handicappede, og montering af kikkert på tårnets top m.v.

Projektet blev drøftet på det offentlige møde den 12. december 2001, og Deres ansøg-ning er i overensstemmelse med de oplysninger, De fremkom med på mødet.

Århus Amt, Natur og Miljø, Skov- og Naturstyrelsen, Skanderborg Kommune og Dan-marks Naturfredningsforening har ikke indvendinger mod projektet, dog under forud-sætning af, at elevatoren kun vil være synlig, når den er i brug, og da kun 1,30 m over tårnets øverste kant, samt at tårnet således vil fremstå uden udefra synlige indretninger, når elevatoren ikke er i brug.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

Da restaureringen og ombygningen af genforeningstårnet ikke strider mod fredningens bestemmelser, meddeler Fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, tilladelse til det ansøgte på vilkår at restaurering og etablering af elevator m.v. udføres som beskrevet i ansøgningen af 22. januar 2002, og i nævnets referat fra mødet den 12. december 2001.

Ad: 2001-1211/12 - 0032
akt 10

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

Klageberettigede er:

Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

Kopi er sendt til:

Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (j.nr. 8-70-51-8-745-1-00)

Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø

Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø

Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø

Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite v/Knud Damsager, Oddervej 15, 8680 Skanderborg

Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Sølyst, Gjellerupvej 11, 8220 Brabrand

Det amtsrådsvalgte medlem af Nævnet, Børge Sundahl, Vinkelvej 5, 8870 Langå

Det kommunevalgte medlem af Nævnet, Jørgen Bech Olesen, Slåenvænget 2, 8680 Skanderborg

Skanderborg Kommune, Adelgade 44, 8660 Skanderborg - j.nr. 01.05.10 P16-68414

Retten i Århus
Tinghuset, Vester Alle 10
8000 Århus C

Tlf. 86 12 20 77
Fax 86 19 71 91

E-mail:
post@aarhus.byret.dk
Direkte: 86125911 – 4001
CVR 11 98 62 93

Den 15. maj 2006.

Ejer Baunehøjs Venner
v/ Viggo Rasmussen
Horndrupvej 13
8660 Skanderborg

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
16 MAJ 2006

SCANNET

Vedr. - j.nr. 11.01.2006-17 – Ansøgning om tilladelse til ændringer, bebyggelse m.v. på og ved Ejer Bavnehøj.

Århus Amt har den 5. april 2006 afgivet indstilling i anledning af ansøgning fra foreningen om tilladelse til ændringer, bebyggelse m.v. på /ved Ejer Bavnehøj på matr. nr. 22 b og 1 a Ejer By, Ovsted

Det fremgår af ansøgningen, at foreningen efter Naturklagenævnets afgørelse af 18. januar 2006 har foreslået Skanderborg Kommune at man i fællesskab går videre med forbedring af vejadgang, parkerings- og friarealer med henblik på at forbedre rammerne for offentlighedens adgang til og ophold på Ejer Bavnehøj.

Det samlede anlægsarbejde, som nu projekteres og søges gennemført i 2006-2007, omhandler granitbelægning imellem tårnen og rundt om genforeningstårnet til erstatning for nuværende defekte klinkebelægning, anlæg af handicapegnede gangstier til tårnet, afledt jordarbejde, flytning af toiletbygning til nord for tårnet, anlæg af busvendeplads og busparkering nord for tårnet, forlægning af vej og anlæg af parkeringspladser, mulighed for etablering af kiosk, opstilling af borde og bænke, etablering af legeplads, anlæg af sti øst og syd om tårnet, belysning og beplantning.

I forbindelse hermed har foreningen forespurgt, hvorvidt der fredningsmæssigt er noget til hinder for at gennemføre følgende konkrete ting inden for gældende fredning og uden dispensationsansøgning efter naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1 med henblik på at forbedre rammerne for offentlighedens ophold på stedet:

1. Etablering af dæmpet stemningsfuld belysning af tårnet integreret i belægning for at forbedre rammerne for ophold om aftenen. Elinstallationer vil ikke påvirke udsigten til og fra højen.

2. Midlertidig etablering af kiosk ved nuværende toiletbygning. Der påtænkes opført en mindre mobil bygning til månederne juni-august 2006 for at afprøve markedet med henblik på en permanent løsning i 2007 samtidig med flytning af toiletbygningen til nord for tårnet, jf. fredningsbestemmelsen § 5.

SNS 121 + 00015
20

3. Etablering af fire mindre fastforankrede bænke i granit omkring tårnet for at forbedre rammerne for ophold og nydelse af udsigten. Der har tidligere været bænke omkring tårnet.

Ejendommen er omfattet af Naturklagenævnets afgørelse af 18. januar 2006 om fredning af Ejer Bavnehøj.

Fredningens formål er

at sikre og forbedre naturværdierne knyttet til Ejer Bavnehøj, herunder at udsigten til og fra højen og Genforeningstårnet ikke hindres, og

at muliggøre en forbedring af vejadgang, parkerings- og friarealer med henblik på en forbedring af rammerne for offentlighedens adgang til og ophold på Ejer Bavnehøj.

Amtet har i indstillingen angivet, at det er amtets opfattelse, at de anlægsarbejder, der beskrives i ansøgningen og tænkes gennemført i 2006 og 2007 er inden for rammerne af fredningskendelsen. Angående etablering af belysning til tårnet vurderer amtet, at det er forhold, der ikke reguleres af fredningsbestemmelserne,

Før den permanente løsning med flytning af toiletbygningen til nord for tårnet og opførelse af kiosk samme sted kan udføres, ønskes kiosk opstillet fra juni til og med august 2006 ved toiletbygningens nuværende placering. Amtet har i indstillingen anbefalet, at der hertil meddeles midlertidig dispensation fra fredningsbestemmelserne i 3 måneder.

Angående etablering af fire granitbænke ved tårnets ben vurderer amtet, at dette kan rummes inden for de gældende fredningsbestemmelser og dermed ikke kræver dispensation.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

Nævnets afgørelse træffes af formanden alene og på baggrund af det foreliggende skriftlige materiale.

Nævnet kan tiltræde amtets vurdering hvorefter de beskrevne anlægsarbejder og etablering af granitbænke ved tårnets fod ligger inden for rammerne af fredningsbestemmelserne.

Det kan endvidere tiltrædes, at belysning af tårnet ikke reguleres af fredningsbestemmelserne.

Nævnet finder endelig, at etablering af midlertidig kiosk indtil permanent placering kan gennemføres er i offentlighedens interesse og ikke stridende mod fredningens formål, hvorfor der i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1 meddeles dispensation til etablering af midlertidig kiosk ved nuværende toiletbygning i perioden 1. juni til udgangen af august 2006.

Klagevejledning, jf. naturbeskyttelseslovens § 86 og § 87:

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derefter vil fremsende sagen til Naturklagenævnet.

Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at klageren indbetaler et gebyr på 500,- kr. til Naturklagenævnet.

Naturklagenævnet vil sende klageren en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet.

Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget.

Klageberettigede er:

Adressaten for afgørelsen,
ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,

offentlige myndigheder,
lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative
interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden
bestemmer andet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet uden at klage er modtaget.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf naturbeskyttelseslovens §
66, stk. 2.

Med venlig hilsen

Per Holkmann Olsen

Kopi er tilsendt:

Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (journalnr. 8-70-51-8-745-2-06)

Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø

Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø

Det Centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø

Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Louisevej 100, 8220 Brabrand

Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/Niels Thernøe, Ottestofte 17, 8660

Skanderborg,

Det amtsrådsvalgte medlem af nævnet, Børge Sundahl, Vinkelvej 5, 8870 Langå

Det kommunevalgte medlem af nævnet, Claus Wiese, Sophienlundvej 1, 8660 Skanderborg

Skanderborg Kommune, Adelgade 44, 8660 Skanderborg.

DISPENSATIONER>

Afgørelser – Reg. nr.: 08019.00

Dispensationer i perioden: 16-10-2007

SCANNET

Retten i Århus
Tinghuset, Vester Alle 10
8000 Århus C

Skanderborg Kommune
Adelgade 44
8660 Skanderborg

Tlf. 86 12 20 77
Fax 86 19 71 91
E-mail:
pho@domstol.dk

CVR 11 98 62 93

Den 16. oktober 2007.

Vedrørende j.nr. 8901-01.2007.42 – ansøgning om tilladelse til opførelse af en bygning til servicefunktioner på Ejer Bavnehøj, beliggende Bavnehøjvej, 8660 Skanderborg.

Fredningsnævnet har den 20. april 2007 modtaget kommunens ansøgning om tilladelse til opførelse af bebyggelse og informationstavler på Ejer Bavnehøj.

Oprindelig omfattede ansøgningen en bygning på ca. 55 m² med en overdækning på i alt 240 m². Ved brev af 28. juni 2007 har De oplyst, at bidragsydere til projektets realisering, fonden Realdania, har haft indsigelser imod det oprindelige projekt. Kommunen har derfor revurderet udformningen af bygningen, og ansøgningen omfatter derfor nu alene opførelse af en bygning på 34 m².

Ejer Bavnehøj er omfattet af Naturklagenævnets afgørelse af 18. januar 2006 om fredning af Ejer Bavnehøj.

Det fremgår af afgørelsens § 5 om bebyggelse, at der meddeles tilladelse til flytning og genopførelse af en toiletbygning, eventuelt med en kiosk, ved bus- og vendepladsen.

Fredningsnævnet foretog besigtigelse den 19. september 2007.

Om baggrunden for ansøgningen er det oplyst, at formålet er at forbedre offentlighedens tilgængelighed til naturværdierne på Ejer Bavnehøj samt forbedre rammerne for ophold på stedet, herunder med tidssvarende faciliteter for naturformidling. I den forbindelse er der gennemført en totalrenovering af Genforeningstårnets facade, hvilket blev afsluttet i august 2006.

Den eksisterende toiletbygning på Ejer Bavnehøj er 12 år gammel og ikke hensigtsmæssigt indrettet i forhold til fremtidige behov. Toiletbygningen vil blive fjernet i forbindelse med, at der etableres ny bebyggelse. Bygningen placeres som beskrevet i fredningsplanen i centrum af busvendepladsen nord for tårnet på et cirkulært areal belagt med samme granittype som på arealet omkring tårnet. Ved placeringen er der lagt vægt på ikke dominerende og imødekommende helhedsindtryk ved ankomst via Bavnehøjvej samt vind- og udsigtsforhold.

Kommunen har anført, at den bygning, der er ansøgt om, størrelsesmæssigt ikke kan være mindre set i forhold til de servicefunktioner, bygningen skal indeholde for at tilgodese offentlighedens

interesser og behov for ophold. Det skitserede projekt er et kvalitetsmæssigt løft i forhold til den eksisterende toiletbygning sydøst for tårnet. Bygningen respekterer Genforeningstårnet samt den omgivende natur.

Fredningsnævnet har været forelagt tegningsmateriale, udfærdiget af Arkitektfirmaet Kamp, dateret 19. juni 2007.

Under besigtigelsen redegjorde arkitekt Kurt Kamp for det ansøgte projekt. Arkitekten anførte, at bygningen modsvarer den kubiske form, som Genforeningstårnet har, og den kommer til at ligge i tårnets akse. Bygningen består af en kernebygning og et espaliér. Der er tale om et åbent espaliér, hvor der ikke er glas eller lignende. Espaliéret udformes som læskærme af træ med mellemrum. Der er tale om en meget let konstruktion. Hvor espaliéret er højest, er bygningen 4 m. Kernebygningen er lavere. Tagbelægningen er kobber. Alle servicefunktioner samles i denne ene bygning, herunder toiletfaciliteter, kiosk og information.

Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité, som under besigtigelsen var repræsenteret ved Olaf J. Møller og Niels Thernøe, havde ingen bemærkninger til projektet.

Skanderborg Kommune, som i relation til fredningssagen var repræsenteret ved Lisbeth Roi, oplyste, at hun ikke tidligere er gjort bekendt med projektets udformning, men umiddelbart havde hun ikke indsigelser herimod.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

Ifølge fredningsafgørelsens § 5 om bebyggelse er der allerede meddelt tilladelse til flytning og genopførelse af en toiletbygning eventuelt med en kiosk ved bus- og vendepladsen.

Det foreliggende projekt omhandler en bygning, som placeres ved bus- og vendepladsen. Bygningen indeholder alle ønskede servicefunktioner, herunder toilet og kiosk. Fredningsnævnet anser herefter bygningen for at være omfattet af den tilladelse, som er givet ved fredningsafgørelsens § 5. Da bygningens udformning er pænt tilpasset det omgivende landskab, finder Fredningsnævnet, at bygningen ikke strider mod fredningens formål i øvrigt, hvorfor nævnet meddeler dispensation til det ansøgte projekt, på vilkår, at det udføres i overensstemmelse med de foreliggende oplysninger, herunder tegningsmaterialet af 19. juni 2007.

Klagevejledning, jf. naturbeskyttelseslovens § 86 og § 87:

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derefter vil fremsende sagen til Naturklagenævnet.

Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at klageren indbetaler et gebyr på 500,- kr. til Naturklagenævnet.

Naturklagenævnet vil sende klageren en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet.

Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget.

Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

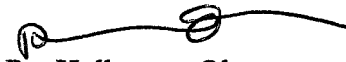
Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet uden at klage er modtaget.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Klageberettigede er:

Adressaten for afgørelsen,
ejer af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
offentlige myndigheder,
lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Med venlig hilsen

Per Holkmann Olsen

Kopi er tilsendt:

Ejer Bavnehøjs Venner, Viggo Rasmussen, Horndrupvej 13, 8660 Skanderborg
Arkitektfirmaet Kamp v/ Thomas Graah og Kurt Kamp, Villavej 12 B, 8660 Skanderborg
Miljøcenter Århus, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg
Kulturarvsstyrelsen, H.C. Andersens Boulevard 2, 1553 København V.
Friluftsrådet, Willi Dupont, Kristiansbakke 13, 8660 Skanderborg
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det Centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Louisevej 100, 8220 Brabrand
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/ Olaf J. Møller, Engvej 9, Gl. Rye, 8680 Ry
Fredningsnævnets ministerudpegede medlem, Jytte Heslop, Katterhøjvej 4, 8270 Højbjerg
Det kommunevalgte medlem af nævnet, Flemming Pedersen, Rosenvænget 86, 8362 Hørning
Skanderborg Kommune, Adelgade 44, 8660 Skanderborg

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 24. februar 2017

FN-MJØ-12-2017. Ændringer og opførelse af forskellige elementer på Ejer Bavnehøj

Fredningsnævnet har den 24. januar 2017 fra Skanderborg Kommune modtaget en udtalelse om en ansøgning om at foretage ændringer og at opsætte forskellige elementer på Ejer Bavnehøj, matr.nr. 22b, 23d og 7000a Ejer By, Ovsted, Ejer Bavnehøjvej 4, 8660 Skanderborg. Ansøgningen er indgivet af ejendommenes ejer Skanderborg Kommune.

Fredningsnævnet har efter besigtigelse af området besluttet at meddele dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført neden for i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Området er omfattet af en fredningsdeklaration af 5. marts 1946 og Naturklagenævnets afgørelse af 18. januar 2006 om fredning af Ejer Bavnehøj.

Fredningsdeklaration af 5. marts 1946 vedrører matr.nr. 23d, hvor Genforeningsstenen er opsat. Ejendommen må ikke bebygges eller beplantes eller på anden måde behandles således, at udsigten fra Ejer Bavnehøj ødelægges eller forringes. Genforeningsstenen skal være fredet, og den må aldrig bortskaffes eller fjernes. Arealet omkring stenen skal holdes i pæn orden.

Naturklagenævnets afgørelse af 18. marts 2006 har til formål at sikre og forbedre naturværdierne knyttet til Ejer Bavnehøj, herunder at udsigten til og fra højen og Genforeningstårnet ikke hindres, og at muliggøre en forbedring af vejadgang, parkerings- og friarealer med henblik på en forbedring af rammerne for offentlighedens adgang til og ophold på Ejer Bavnehøj. Der er tale om en tilstandsfredning. Arealet omkring Genforeningstårnet må alene anvendes til offentligt tilgængeligt areal. Borde og bænke på opholdsarealer og lege-redskaber på den mindre legeplads sydøst for tårnet må alene etableres i træ i jordfarver. På toppen af Ejer Bavnehøj er anbragt en granitpille med ældre gradmålingsmærke, og der er ved en deklaration af 7. september 1894 tillagt gradmålingen udelukkende rådighed over højen inden for en afstand af 6 alen (ca. 3,76 m) til alle sider omkring granitpillen, således at dette areal ingensinde må afgraves, udgraves, beplantes eller besås. Hvis der om højen skal udføres anlæg og planeringsarbejder, skal der drages omsorg for, at der ikke inden for ovennævnte afstand fra stenen sker ændringer i terrænet. Underjordiske mærker anbragt af gradmålingen må ikke fjernes eller beskadiges. Der må ikke foretages terrænændringer, og Genforeningstårnet skal bevares og vedligeholdes. Der kan ske flytning og genopførelse af en toiletbygning, eventuelt med en kiosk, ved bus- og vendepladsen.

Fredningsnævnet udtalte den 27. oktober 2014 efter en besigtigelse af området, at fredningsnævnet kunne tilslutte sig bestræbelserne på en samlet bedre formidling af Ejer Bavnehøj og Genforeningsstenen, og at fredningsnævnet derfor ikke havde bemærkninger til, at der blev udskrevet en arkitektkonkurrence, der kunne åbne op for en sådan anden placering af Genforeningsstenen, der ville sikre den bedst mulige formidling af denne og af Ejer Bavnehøj i øvrigt. Fredningsnævnet tilkendegav derfor at være indstillet på at meddele dispensation til det konkrete projekt, der måtte vinde arkitektkonkurrencen, indenfor de retningslinjer, der var skitseret i et da foreliggende projekt og fredningsnævnets udtalelse.

Skanderborg Kommune har oplyst, at formålet med den helhedsplan, der blev udfaldet af arkitektkonkurrencen, er at fremhæve den historiske betydning omkring bavneblus, Genforeningsstenen og Genforeningstårnet, at styrke landskabelige og naturmæssige oplevelser på Danmarks tag gennem bedre anlæg, faciliteter

og naturpleje, at skabe gode muligheder for folkemøder, grundlovsmøder og forskellige kulturelle arrangementer, at skabe landskabelig og formidlingsmæssig sammenhæng mellem kulturarv og naturmæssige værdier, at skabe fuld tilgængelighed for alle i et kuperet terræn med respekt for naturen og at give motorvejs-gæster og andre korttidsbesøgende lysten til- og forudsætningerne for at blive i længere tid for at opleve denne danske natur- og kulturperle.

Skanderborg Kommune har oplyst, at ansøgningen omfatter følgende ændringer og opførelse af elementer:

- Borde og bænke omkring tårnet og kioskbygningen på matr.nr. 22b i form af syv områder med i alt plads til ca. 70 siddende, der erstatter eksisterende buskbeplantning, som fjernes.
- Ændret belægning fra asfalt til græsarmering/grus på del af vej og parkeringsareal på matr.nr. 7000a.
- Sti/trappe syd for tårnet på matr.nr. 22b for at sikre en bedre sammenhængende stiforbindelse.
- Stier og servicevej på matr.nr. 23d i form af en sti fra tårnet til forsamlingsområdet i Gryden i beton med jernkant med en bredde på ca. 1,5-2 m, der følger terrænet og er handicaptilgængelig, og som skal sikre tilgængelighed for alle i hele området.
- Tre mindre overdækninger og en større overdækning, såkaldte sneglehuse, på matr.nr. 23d, som skal give mulighed for ophold i læ. De mindre overdækninger er ca. 3 m højde og ca. 4,4 m brede og ca. 4 m lange og kan hver rumme 8-10 personer. Den større overdækning er ca. 3 m høj, ca. 4,4 m bred og ca. 20 m lang. Overdækningerne opføres som stålkonstruktioner beklædt med træ i naturfarver. Der skal være tavler med information om stedet/udsigten inden i overdækningerne.
- Legeelementer i træ i form af gynger og klatrebjelker i forskellige højder på matr.nr. 23d, der alternativt kan benyttes som bænke.
- Betonkant i forbindelse med scene på matr.nr. 23d med en maksimal højde på 0,5 m høj, der skal danne overgang mellem scenen og det åbne land, og som samtidig kan benyttes som bänk.
- Terrænreguleringer i forbindelse med scene og opholdsareal omkring scene på matr.nr. 23d med det formål at opnå adgangsgivende plateauer på langs af højdekurverne og en sceneplads. Der tilføres ikke ekstra jord fra andre matrikler, og terrænreguleringerne er af meget begrænset omfang. I bunden anlægges en flade med fast belægning, som muliggør placering af en mobilscene.
- Ny trappe fra den store overdækning til scenen og genetablering af en kort trappe nord for den store overdækning på matr.nr. 23d med trin af beton.
- Flytning af Genforeningsstenen mod sydøst i overensstemmelse med den tidligere dialog med fredningsnævnet, så den bliver mere synlig, og hvor der omkring stenen laves en kant som bag ved scenen, ligesom der opsættes bænke og nye løvtræer.
- Ændringer i beplantninger, primært udtynding.
- Det eksisterende store grantræ ved den fremtidig placering af Genforeningsstenen fældes.

Skanderborg Kommune har udtalt, at der er tale om ændringer og opførelse af forskellige elementer ved Ejer Bavnehøj, herunder flytning af Genforeningsstenen på baggrund af helhedsplanen for Ejer Bavnehøj. Elementerne og ændringerne skaber flere muligheder for ophold og afholdelse af kulturelle arrangementer og tilgængelig for alle i hele området. Overdækningerne er enkle og tilpasset området og skal danne ramme om udsigten. Der er tale om mindre ændringer og elementer, som umiddelbart vil betyde en begrænset ændring af områdets karakter og det omkringliggende landskab, og projektet fastholder Ejer Bavnehøjs betydning som vartegn og som kulturhistorisk udflugtsmål og samlingssted.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde med besigtigelse den 22. februar 2017. I besigtigelsen deltog fredningsnævnets formand og det kommunalt valgte medlem af fredningsnævnet, Ejer Bavnehøjs Venner ved bestyrelsesmedlemmerne Ole Svinding og Uffe Clausen, Skanderborg Kommune ved Jens Friis Pedersen og Geert Nielsen og Danmarks Naturfredningsforening ved Tina Fleischer og Olaf Møller. Det ministerudpegede medlem af fredningsnævnet havde forfald, men har deltaget ved sagens afgrøelse som følge af sit kendskab til det fredede område, herunder en egen besigtigelse i området til brug for sagens behandling.

Fredningsnævnets afgørelse.

Fredningen af arealer ved Ejer Bavnehøj betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Fredningsnævnet finder, at projektet både vil medvirke til at fremme offentlighedens adgang til Ejer Bavnehøj og formidlingen af Ejer Bavnehøjs historie og kulturhistoriske værdier under samtidig hensyntagen til en bevarelse og forbedring af udsigterne fra Ejer Bavnehøj.

Flytningen af Genforeningsstenen er isoleret set i strid med den fredning, der skal beskytte Genforeningsstenen mod at blive flyttet. Den planlagte flytning sker imidlertid til den anden fredning, der gælder for området, og fredningsnævnet finder derfor konkret, at der kan meddeles dispensation til denne flytning på vilkår om, at Genforeningsstenen ingensinde må flyttes på ny eller beskadiges og med pligt til at holde beplantningen og anlægget omkring den nye placering af Genforeningsstenen pænt i orden.

Det er indgået i fredningsnævnets vurdering af, om der kunne meddeles dispensation til flytningen væk fra det område, der er omfattet af fredningsdeklarationen fra 1946, at denne fredningsdeklaration også efter Genforeningsstenens flytning har et selvstændigt fredningsindhold, og at dispensationen dermed ikke reelt er udtryk for ophævelse af en fredning.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Vilhelm Brage Michelsen,
2. Flemming Pedersen,
3. Ejer Bavnehøjs Venner,
4. Miljøstyrelsen,
5. Skanderborg Kommune, sagsnr. 01.03.03-P19-5110-16,
6. Danmarks Naturfredningsforening, København,
7. Danmarks Naturfredningsforening, Skanderborg,
8. Dansk Ornitologisk Forening, København,
9. Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg,
10. Dansk Botanisk Forening,
11. Friluftsrådet, Skanderborg,
12. Region Midtjylland,
13. Kulturstyrelsen.

Den 19. januar 2018

FN-MJØ-6-2018. Overdækning på kioskbygning på Ejer Bavnehøj

Fredningsnævnet har den 11. januar 2018 fra Skanderborg Kommune modtaget en udtalelse om en ansøgning om at opføre en overdækning på en kioskbygning på Ejer Bavnehøj, matr.nr. 7000a Ejer By, Ovsted, Ejer Bavnehøjvej 4, 8660 Skanderborg. Ansøgningen er indgivet af ejendommenes ejer Skanderborg Kommune.

Fredningsnævnet har på skriftligt grundlag besluttet at meddele dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført neden for i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Ejendommen er omfattet af Naturklagenævnets afgørelse af 18. januar 2006 om fredning af Ejer Bavnehøj. Fredningen har til formål at sikre og forbedre naturværdierne knyttet til Ejer Bavnehøj, herunder at udsigten til og fra højen og Genforeningstårnet ikke hindres, og at muliggøre en forbedring af vejadgang, parkerings- og friarealer med henblik på en forbedring af rammerne for offentlighedens adgang til og ophold på Ejer Bavnehøj. Der er tale om en tilstandsfredning. Arealet omkring Genforeningstårnet må alene anvendes til offentligt tilgængeligt areal. Borde og bænke på opholdsarealer og legeredskaber på den mindre legeplads sydøst for tårnet må alene etableres i træ i jordfarver. Genforeningstårnet skal bevares og vedligeholdes. Der kan ske flytning og genopførelse af en toiletbygning, eventuelt med en kiosk, ved bus- og vendepladsen.

Fredningsnævnet meddelte den 16. oktober 2007 (FN-MJØ-42-2007) dispensation til at opføre den kioskbygning på 34 m², der nu ønskes overdækket. Fredningsnævnet anså kioskbygningen for omfattet af tilladelsen i afgørelsen om fredning og lagde vægt på, at bygningens udformning var pænt tilpasset det omgivende landskab.

Fredningsnævnet udtalte den 27. oktober 2014 (FN-MJØ-115-2014) efter en besigtigelse af området, at fredningsnævnet kunne tilslutte sig bestræbelserne på en samlet bedre formidling af Ejer Bavnehøj og Genforeningsstenen.

Fredningsnævnet meddelte herefter den 24. februar 2017 (FN-MJØ-12-2017) efter en besigtigelse af Ejer Bavnehøj dispensation til en række elementer og ændringerne, der skabte flere muligheder for ophold og afholdelse af kulturelle arrangementer og tilgængelig for alle i hele området. Der var tale om mindre ændringer og elementer, som umiddelbart ville betyde en begrænset ændring af områdets karakter og det omkringliggende landskab, og projektet fastholdt Ejer Bavnehøjs betydning som vartegn og som kulturhistorisk udflugtsmål og samlingssted.

Skanderborg Kommune har i sin udtalelse anført, at ansøgningen omfatter etablering af overdækning/halvtag med et lille espalier ved kioskbygningen (Møllehjulet) ved Ejer Bavnehøj. Overdækningen er på ca. 30 m² og etableres båret af et glastag med galvaniserede stålkonstruktioner. Espalieret udføres i træbeklædning som den eksisterende dækning omkring bygningen. Hældningen på overdækningen er afpasset med bygningens facade og tag. Ved udsigten fra toppen af Genforeningstårnet vil overdækningen ikke skæmme udsigten, men tværtimod fremstå integreret med bygningens arkitektur.

Den nærmere begrundelse for ønsket om overdækningen og overdæknings udformning er beskrevet og illustreret nærmere i ansøgningsmaterialet.

Skanderborg Kommune har som sin vurdering anført, at der er tale om etablering af en overdækning på en eksisterende kioskbygning for at kunne skærme kiosken for blæst, regn og sol til gavn for kiosken. Overdækningen er i form og materialevalg tilpasset bygningen og vil fremstå integreret med bygningens arkitektur.

Fredningsnævnets afgørelse.

Fredningen af arealer ved Ejer Bavnehøj betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det er fredningsnævnets opfattelse, at overdækningen af den eksisterende kiosk er i overensstemmelse med et af formålene med fredningen og er i overensstemmelse med hensynet bag de dispensationer, der tidligere er meddelt fra fredningen.

På den baggrund og da fredningsnævnet ikke har bemærkninger til overdækningens udformning, meddeler fredningsnævnet derfor dispensation til projektet.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for

efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Vilhelm Brage Michelsen,
2. Flemming Pedersen,
3. Ejer Bavnehøjs Venner,
4. Miljøstyrelsen,
5. Skanderborg Kommune, sagsnr. 01.03.03-P19-4-18,
6. Danmarks Naturfredningsforening, København,
7. Danmarks Naturfredningsforening, Skanderborg,
8. Dansk Ornitologisk Forening, København,
9. Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg,
10. Dansk Botanisk Forening,
11. Friluftsrådet, Skanderborg,
12. Region Midtjylland,
13. Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 25. februar 2020

FN-MJØ-142-2019. Lydinstallation i Genforeningstårnet på Ejer Bavnehøj

Fredningsnævnet modtog den 14. januar 2020 Skanderborg Kommunes udtalelse om en ansøgning om at opsætte en permanent lydinstallation i Genforeningstårnet på Ejer Bavnehøj, matr.nr. 22b Ejer By, Ovsted, Ejer Bavnehøjvej 4, 8660 Skanderborg. Ansøgningen er indsendt af Ejer Bavnehøjs Venner.

Fredningsnævnet har efter besigtigelse besluttet, at projektet ikke kræver fredningsnævnets dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført neden for i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Ejendommen er omfattet af Naturklagenævnets afgørelse af 18. januar 2006 om fredning af Ejer Bavnehøj. Det er fredningens formål at sikre og forbedre naturværdierne knyttet til Ejer Bavnehøj, herunder at udsigten til og fra højen og Genforeningstårnet ikke hindres, og at muliggøre en forbedring af vejadgang, parkerings- og friarealer med henblik på forbedring af rammerne for offentlighedens adgang til og ophold på Ejer Bavnehøj. Der er tale om en tilstandsfredning. Arealerne må ikke beplantes eller bebygges. Arealet omkring Genforeningstårnet må alene anvendes til offentligt tilgængeligt areal. Borde og bænke på opholdsarealer og legeredskaber på den mindre legeplads sydøst for tårnet må alene etableres i træ i jordfarver. Genforeningstårnet skal bevares og vedligeholdes.

Skanderborg Kommune har oplyst, at ansøgningen omfatter etablering af en permanent lydinstallation i Genforeningstårnet på Ejer Bavnehøj. Formålet er at skabe en særlig lydoplevelse i Genforeningstårnet på uforudsigelige tidspunkter i løbet af dagen. Besøgende, som står under tårnets buer, vil opleve en stemningsfuld lyd i en stund. Tanken er, at den klingende iscenesættelse af tårnet giver anledning til forundring og eftertanke. Lydværket trækker tråde langt tilbage i historien, hvor bavnes funktion var at sende et signal. Værket bliver samtidig en uendelig hymne til fejring af Genforeningen i 1920. Lydinstallationen indvies i juni 2020 og således 100 år efter genforeningen. Lydinstallationen danner bro mellem fortid, nutid og fremtid. Værket skal udgøre en permanent elektronisk lydinstallation i Genforeningstårnet. Lydinstallationen bliver skabt til at blive afspillet på et specialdesignet permanent højttaleranlæg integreret i tårnets fire buer. Højttalerne bliver integreret i tårnets murværk og påvirker derved ikke tårnets udseende. Musikken spiller ca. 10 minutter ad gangen på tilfældige tidspunkter ca. 15 gange om dagen i tidsrummet kl. 8 - 22 og afvikles automatisk af et specialudviklet computerprogram. Komponisten bag lydinstallationen oplyser, at den forventede lydstyrke bliver maks. 74 dB ved 20 meters afstand fra tårnet og maks. 56 dB ved 160 meters afstand fra tårnet. Projektet kræver ikke kommunens godkendelse, men ved naboklager over lyd, som overstiger det tilladte niveau, vil kommunen være myndighed i relation til et eventuelt påbud og at nedbringe lydniveauet.

Skanderborg Kommune har videre oplyst, at projektet ikke påvirker et Natura 2000-område og ikke har betydning for bestanden af bilag IV-arter.

Skanderborg Kommune har sammenfattende vurderet, at der er tale om en permanent lydinstallation i Genforeningstårnets fire buer. Den vil ikke være synlig, men det vil påvirke tårnet og området omkring det i nogen grad, da der i dag kun er "støj" fra de besøgende.

Slots- og Kulturstyrelsen har meddelt dispensation til projektet i relation til fortidsmindebeskyttelsen

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet behandlede sagen på et møde med besigtigelse den 19. februar 2020. I besigtigelsen deltog endvidere Ejer Bavnehøjs Venner ved Viggo Rasmussen og Johannes Flensted-Jensen, Skanderborg Kommune ved Louise Friis Hansen og Danmarks Naturfredningsforening ved Niels Thernøe og Lars Søgaard-Jensen. Viggo Rasmussen og Johannes Flensted-Jensen redegjorde for projektet og baggrunden for det. De endelige kompositioner foreligger endnu ikke, men de skal være konstant forskellige. Lydniveauet er sådan, at naboer ikke kan høre lyden, mens den svagt skal kunne høres ved Genforeningsstenen for på den måde at stimulerer nysgerrigheden og få besøgende helt hen til tårnet. Lyden afspilles på vilkårlige tidspunkter i dagslys og vil få en varighed på formentlig 2-4 minutter. Der blev ved besigtigelsen afspillet lydsekvenser til illustration af oplevelsen, idet det dog blev oplyst, at højtalerne vil blive placeret højere oppe med en anden lydoplevelse til følge.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af ejer Bavnehøj har til formål at sikre og forbedre naturværdier knyttet til Ejer Bavnehøj, herunder at udsigten til og fra højen og Genforeningstårnet ikke hindres, og at muliggøre en forbedring af vejadgang, parkerings- og friarealer med henblik på forbedring af rammerne for offentlighedens adgang til og ophold på Ejer Bavnehøj.

Det er fredningsnævnets opfattelse, at projektet med lydinstallationen ikke nødvendiggør dispensation fra fredningen. Fredningsnævnet foretager sig derfor ikke yderligere i sagen.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist,

manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Flemming Pedersen,
2. Ejer Bavnehøjs Venner,
3. Miljøstyrelsen,
4. Skanderborg Kommune, sagsnr. 01.05.00-P25-42-19,
5. Danmarks Naturfredningsforening, København,
6. Danmarks Naturfredningsforening, Skanderborg,
7. Dansk Ornitologisk Forening, København,
8. Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg,
9. Dansk Botanisk Forening, København,
10. Friluftsrådet, centralt,
11. Friluftsrådet, kreds Søhøjlandet,
12. Region Midtjylland,
13. Slots- og Kulturstyrelsen.

Den 15. april 2020

FN-MJØ-044-2020. Konge-eg og sten på Ejer Bavnehøj

Fredningsnævnet modtog den 3. april 2020 Skanderborg Kommunes udtalelse om en ansøgning om at plante en konge-eg og opsætte en lille sten nær træet på Ejer Bavnehøj, matr.nr. 22b Ejer By, Ovsted, Ejer Bavnehøjvej 4, 8660 Skanderborg. Plantningen af træet skal indgå i fejringen af Genforeningen under Grænseforeningens Folkemøde på Ejer Bavnehøj den 23. august 2020. Træet ønskes placeret ca. 22 meter fra Genforeningsstenen som illustreret på en situationsplan. Stenen er ca. 1 meter lang, ca. 35 cm bred og 24 cm dyb, og ca. halvdelen af stenen graves ned. Ansøgningen er indsendt af Ejer Bavnehøjs Venner og Grænseforeningen. Ejer Bavnehøjs Venner og Skanderborg Kommune er enige om træet og stenens placering, og at træet ikke vil påvirke eller forringe udsigten til og indsigten fra Ejer Bavnehøj, men kommunen vil gerne have fredningsnævnets vurdering af, om projektet kræver dispensation fra fredningen af Ejer Bavnehøj.

Ejendommen er omfattet af Naturklagenævnets afgørelse af 18. januar 2006 om fredning af Ejer Bavnehøj. Det er fredningens formål at sikre og forbedre naturværdierne knyttet til Ejer Bavnehøj, herunder at udsigten til og fra højen og Genforeningstårnet ikke hindres, og at muliggøre en forbedring af vejadgang, parkerings- og friarealer med henblik på forbedring af rammerne for offentlighedens adgang til og ophold på Ejer Bavnehøj. Der er tale om en tilstandsfredning. Arealerne må ikke beplantes eller bebygges. Arealet omkring Genforeningstårnet må alene anvendes til offentligt tilgængeligt areal. Borde og bænke på opholdsarealer og legeredskaber på den mindre legeplads sydøst for tårnet må alene etableres i træ i jordfarver. Genforeningstårnet skal bevares og vedligeholdes.

Fredningsnævnet traf den 25. februar 2020 afgørelse om, at en lydinstallation i Genforeningstårnet ikke kræver fredningsnævnets dispensation. Afgørelsen blev truffet efter, at fredningsnævnet havde holdt et møde med besigtigelse den 19. februar 2020, hvor også Danmarks Naturfredningsforening deltog. Under besigtigelsen blev omtalt ønsket om plantning af en konge-eg, og fredningsnævnet tilkendegav, at plantning af én konge-eg ikke ville være i strid med fredningen.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af ejer Bavnehøj har til formål at sikre og forbedre naturværdier knyttet til Ejer Bavnehøj, herunder at udsigten til og fra højen og Genforeningstårnet ikke hindres, og at muliggøre en forbedring af vejadgang, parkerings- og friarealer med henblik på forbedring af rammerne for offentlighedens adgang til og ophold på Ejer Bavnehøj. Der er forbud mod beplantning, og plantningen af konge egen kræver derfor fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation til et projekt, der ikke er i strid med fredningen.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Fredningsnævnet meddeler dispensation med henvisning til projektets formål, og da konge-egen med sin placering ikke findes at have betydning for udsigten til og fra Ejer Bavnehøj eller Genforeningstårnet.

Den del af projektet, der består i opsætning af stenen, kræver ikke en dispensation fra fredningen.

Afgørelsen er truffet af fredningsnævnets formand, jf. forretningsorden for fredningsnævn § 10, stk. 5.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Bjarne Golles,
2. Flemming Pedersen,
3. Ejer Bavnehøjs Venner,
4. Miljøstyrelsen,
5. Skanderborg Kommune,
6. Danmarks Naturfredningsforening, København,
7. Danmarks Naturfredningsforening, Skanderborg,
8. Dansk Ornitologisk Forening, København,
9. Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg,
10. Dansk Botanisk Forening, København,
11. Friluftsrådet, centralt,
12. Friluftsrådet, kreds Søhøjlandet,
13. Region Midtjylland,
14. Slots- og Kulturstyrelsen.